

Naročnina mesečno
25 Din, za izo-
zmetvo 40 Din — ne-
deljska izdaja co-
loletno 96 Din, za
izozmetvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Zmaga pravice in miru

Ideja miru, toli potrebnega vsemu svetu, ni je priborila 11. t. m. v Ženevi veliko zmago neprecenljivega pomena. Malokdo je slutil, kako za las blizu so bili te dni Evropa in z njo tudi ostali deli sveta vseuničujoči vojni. Sporazum, dosežen med državami, zastopanimi v svetu Zveze narodov, v zadevi teroristične akcije, katere žrtev je bilo dragoceno življenje našega pokojnega vladarja, je to nevarnost, kakor upamo, za dolgo dobo preprečil. Ob tej vesti so si oddahnili vsi narodi od Atlantika do Pacifika, ki so se zadnja dva meseca v neprestanem nervoznem strahu spraševali, kaj bo, če Jugoslavija in njeni prijatelji ne dobijo pravičnega zadoščenja za demonski zločin, ki ga je bila tuja roka naperila naravnost na našo narodno neodvisnost in državo.

Pravično zadoščenje za to, kar se je pred dvema meseci na tako tragičen način odigralo v Marseilles in nas oropalo krmelja zedinjene mlade Jugoslavije, je bilo nujna zahteva mednarodne morale, naše narodne državne eksistence in varnosti vse Evrope pred mednarodno organiziranim nelegalnim terorjem, ki se je po boljševski revoluciji, po njenem zgledu in v njenem duhu razširil po vsem svetu, da razruši obstoječo, na krščanski omik zgrajeno družbo. Bil je ustanovitelj one države, ki jo danes v Ženevi zastopa gospod Litvinov, ki je ta teror proglasil kot načelo v boju zoper civilizacijo zapada, češ, naj poginejo tri četrtine človeštva v krvi in ognju, da bo le ostala četrtina komunistična. V tem duševnem ozračju, ki opravičuje v politični borbi vsako, tudi najnemoralnejše in najkrvavejše sredstvo, da se duhovi preplasi in da se razširi splošno malodušje, je zrastle tudi marsejski zločin, da si so njegovi razlogi bili drugega značaja nego so oni, ki navdihujejo rdeči teror. Če bi ne bila naša država in z njo njeni zavezniki s tako neomajno odločnostjo postavili pred vrhovnim zastopstvom vseh kulturnih držav zahtevo, da se vsi neposredni in posredni, dejanski in moralni krivci marsejskega strahodejstva kaznujejo in taka ter podobna dejanja po mednarodnem sodelovanju, kolikor je to mogoče, za bodoče preprečijo — bi si bili mi sami nakopali krivdo, ne samo, da nismo znali braniti naše časti in političnega prestiža ter naše neodvisnosti, ampak tudi, da nismo storili onega, kar je nujno potrebno, da se popolnoma ne sprostito sile teme in kaosa, ki že poldrugo desetletje rovarijo zoper vse kulturne vrednote Evrope, zoper mir vsega sveta in zoper njegove največje svetlinje. Iz glasu našega zunanjega ministra v Ženevi je v teh usodopolnih dneh govoril tudi glas vesti vse Evrope in vsega človeštva sploh, ki noče, da bi našo človečansko omiko zagnili valovi nacionalnega sovraštva, politične in razredne nestrpnosti ter barbarškega obračunavanja, če komu kaj ni prav in ne po njegovem okusu.

To spoznanje — da brez moralnega in pravnega zadoščenja ni mogoče ustvariti one duševne razpoložnosti in stvarnega stanja, ki je potrebno, da se na njegovi podlagi zopet vpostavi resničen mir in da se ta mir še poglobi in utrdi — je premagalo v Ženevi tudi odpor onih, ki so ali iz političnega nasprotstva do Jugoslavije in njenih prijateljev želeli, da bi ostalo marsejsko grozodejstvo nerazčiščeno ali pa so menili, da jim mednarodni oziri do moralnih krivcev te strašne afere ne dovoljujejo odločnega in nedvoumnega nastopa. Dejstvo, da so se tudi ti morali ukloniti stališču naše države in njenih zaveznikov, in da je obsojda terorja, katerega žrtev je bil naš veliki kralj, bila soglasna ter zahteva po zadoščenju, razčiščenju in onemogočenju nadaljnjih zločinov zoper našo varnost in varnost vsega sveta tako enodušno krepka — je najzgovornejši dokaz za moralno utemeljenost in politično pravilnost našega stališča, ki ga je g. Jevtić s pomočjo g. Beneša in Titulescu, kojih zasluga v tem oziru se sploh ne more zadostno naglašati in zadosti dostojno oceniti, zastopal tako, da je s tem ugled naše države neizmerno zrastle. Z njim vred pa je prestala svoj ognjeni krst Mala zveza sploh, tako da se danes nobena alijanca v Evropi ne more ponasati s toliko notranjo solidarnostjo in povezanostjo kot je ta v prijateljskem sodelovanju z vsemi državami Balkana, ki so pred forumom vsega sveta v Ženevi nastopile kot prava velesila, ki se zaveda, da ima na svoji strani pravico in moralo ter moč in voljo, da ji pripomore do zmage. Pravičnost seveda zahteva, da v polni meri priznamo in se zahvalimo tudi za neprecenljivo pomoč, s katero sta nam stali na strani Francija in Anglija, ki sta vnovič dokazali, ne samo, kako odločiva je njihova vloga in moč v Evropi, ampak kako sta njuni demokraciji vselej na braniku, kadar je treba ščititi pravico, mir in moralne temelje naše družbe proti vsakemu nasilju, terorju in samovoljni kršitvi družabnega in meddržavnega mira.

Povrniti pa se moramo k vlogi naše države in njenega predstavnika v Ženevi, ki je storil v teh tako kritičnih dneh toliko za ohranitev miru, za moralni ugled vse ženevske ustanove in za veljavo Jugoslavije v zboru kulturnih narodov, da si je zaslužil priznanje vsega človeštva, drhtečega za svoj mir. G. Jevtić je pripomogel do zmage miru in načelu mirne mednarodne rešitve enega najhujših sporov po vojni tako, da ni v ničemer z neumestno popustljivostjo okrnil časti in ugleda naše države, ampak ga nasprotno le utrdil. Ves svet zdaj ve, da je Jugoslavija branik miru in da so njeni nasprotniki oni, ki ga motijo, in mi si smemo šteti v zaslugi, da je Zveza narodov uvidela potrebo, da se z mednarodno organizacijo in političnimi sankcijami to rovarjenje proti miru ne samo, v kolikor izhaja iz organiziranega terorja, ampak tudi iz vsake mir izpodbijajoče tendence, učinkovito prepreči. Našemu nasprotniku pa je dana možnost, da izpregleda in da lojalno sodeluje pri delu, da se iz mednarodne politike odstranijo vsa nepoštena, nelegalna in zahrbitna sredstva ter da se med narodi srednje Evrope, ki so med seboj prijatelji, začne iskreno politično zblize-

Konec razprave o jugoslovanski pritožbi

Zveza narodov nam je dala prav

Svet ZN je obsodil madjarske metode

Evropa čestita jugosl. zunanjemu ministru g. B. Jevtiću k uspehu

Besedilo sprejetega sporazuma

Na koncu ponočne seje je svet Zveze narodov soglasno sprejel sledeči sklep na podlagi predloga francoskega zunanjega ministra Lavalja in poročevalca angleškega zastopnika sir Anthony Edena.

Svet Zveze narodov, prepričan, da tolmači čustva vse Zveze narodov, enodušno obžaluje atentat, ki je zahteval življenji jugoslovanskega kralja Aleksandra I. in francoskega zunanjega ministra Louisa Barthouja, obsoja ta ogabni zločin in se pridružuje žalosti jugoslovanskega in francoskega naroda, ter zahteva, da se vsi, ki nosijo odgovornost, kaznujejo.

Svet Zveze narodov opozarja, da je vsaka država dolžna, da ne podpira in da ne trpi na svojem ozemlju nikakega terorističnega delovanja, ki bi imelo politične cilje. Nobena država ne sme ničesar opustiti, kar bi preprečilo in onemogočilo delovanje take vrste, in je dolžna vsake države tudi sodelovati v ta namen z vladami, ki bi to od nje zaprosile. Svet Zveze narodov ugotavlja, da je predvsem dolžnost članov Zveze narodov, da se z ozirom na njihove obveznosti, ki izvirajo iz pakta Zveze narodov, da spoštujejo nedotakljivost ozemelj in politično neodvisnost vseh ostalih članic.

V prizadevanju, da bi med vsemi članicami Zveze narodov vladali dobri odnosi, od katerih zavisi mir,

v zaupanju, da članice Zveze narodov ne bodo ničesar storile, kar bi moglo mir spraviti v nevarnost,

ugotavljajoč, da izhaja iz razprave, ki se je vodila pred svetom Zveze narodov, kakor tudi iz listin, ki so bile svetu predložene, posebno pa iz diplomatskega dopisovanja med jugoslovansko in madjarsko vlado od 1. 1931 do 1. 1934, da razna vprašanja, ki se nanašajo na delovanje teroristov izven jugoslovanskega ozemlja, niso bila urejena v zadovoljnost jugoslovanske vlade,

ugotavljajoč nadalje na podlagi te razprave in na osnovi omenjenih listin, da so nekatere madjarske oblasti skrivaj vsaj vsled nemarnosti v zvezi s pripravami za marsejski atentat,

ugotavljajoč slednjič, da ima madjarska vlada, v svesti si svoje polne mednarodne odgovornosti, dolžnost, da brez omahovanja izda ali povzroči vse potrebne kazni za vse one oblasti, katerih krivda bo dognana,

prepričan končno, da bo madjarska vlada storila to svojo dolžnost, in da bo svetu Zveze narodov sporočila odredbe, ki jih bo v ta namen izdala,

smatra svet Zveze narodov

da predpisi mednarodnega prava o pobjanju terorizma danes niso dovolj jasni in določeni, da bi mogli jamčiti za uspešno mednarodno sodelovanje v tem pogledu, in vsled tega določa, naj se sestavi odbor strokovnjakov, ki bo imel nalogo, da prouči to vprašanje, da se sestavi načrt za mednarodno pogodbo, s katero bo mogoče pobijati delovanja in zločine političnega terorizma.

V ta namen poziva svet Zveze narodov vlade Belgije, Anglije, Francije, Madjarske, Italije, Poljske, Rumunske, Švice in Sovjetske Rusije, da vsaka izmed njih imenuje po enega člana v ta odbor in mu predloži v proučitev nasvete, ki jih je dala svetu Zveze narodov francoska vlada. Istočasno poziva tudi vse druge vlade, ki bi imele kakšne nasvete, da jih dostavijo glavnemu tajniku Zveze narodov, ki jih bo izročil imenovanemu odboru. Svet Zveze narodov pa poziva odbor, da mu predloži poročilo, da bo mogel na podlagi sklepa zbora Zveze narodov z dne 25. septembra 1931 takoj uvesti postopek, ki je potreben za sklenitev mednarodne pogodbe pod okriljem Zveze narodov.

Ko je udarjala ura polnoč...

Od našega posebnega poročevalca.

Ženeva, 11. decembra. (TG) Ko je udarjala ura na zvoniku reformacijske palače polnoč, so odmevali po sejni dvorani Zveze narodov zadnji glasovi zahval in čestitk, naslovljenih na Malo zvezo, na Madjarsko, na Lavalja, Edena in Aloisija, ker so pokazali toliko dobre volje pri končni ureditvi spora, ki je zadnje ure že grozil, da se bo razvil v novo evropsko vojno. Jugoslavija in Madjarska nista samo sprejeli predloge poročevalca Edena, marveč sta tudi izrazili željo, da se bosta ponovno potrdili, da se izboljšajo mednarodni odnosi v podonavski kolini.

Tri dni ljute borbe

Tri dni je trajala ljuta borba za pravico, ki jo je zahtevala Jugoslavija, oprta na svoje zaveznice, Male zveze.

Na koncu drugega dne, v soboto 8. decembra, je bil položaj že obupen. Čutili smo, kakor da so se vse velesile med seboj že sporazumele, da omejijo spor na kolikor mogoče mali obseg in da nato pritisnejo na male države, da se zadovoljijo s kakšnim vodenim sklepom. Mala zveza ni mogla popustiti in je dala vedeti, da si bo poiskala sama zadoščenja, ako je svet Zveze narodov ne bo uslišal. Slišalo se je celo, da stojijo lokomotive za vlake že pripravljene, da odpeljejo delegacijo Male zveze iz Ženeve.

Preobrat

Francija pogumno posreduje

V nedeljo se je pokazal preobrat, ko je francoski zunanji minister posegel v razpravo ter podprl od angleškega delegata Edena prevzel iniciativo za rešitev spora. Vrnila so se posvetovanja po vseh hotelih Ženeve. Neprestano so se sestajali delegati velesil, Francije, Anglije, Italije in Rusije, ter šli zopet iskati stikov z zastopniki

vanje, ki so ga dozdej skušali preprečevati nesrečni režimi, ki ne morejo pozabiti na preteklost.

Končno pa moramo izraziti veselje, da je Zveza narodov, naj so posamezni njeni koraki časih potrebni še take kritike, vendarle pokazala, da je življenja sposobna institucija, ki bo čedalje bolj mogla izpolnjevati svojo veliko nalogo, da mednarodno politiko usmeri v pravico pravice, miru in kulturo. Ona predstavlja danes kolektivno vest vsega izobraženega sveta in njeno delo ni samo mednarodnega juridičnega pomena v običajnem pomenu besede, ampak ima svoj globok vpliv tudi na notranje politično življenje in moralo narodov, ki so v njej zastopani. Z željo, da bi Zveza narodov tudi v bodoče enako pa še krepkeje ko dosedaj, nastopala kot zaščitnica naše krščanske človečanske kulture proti vsakemu barbarizmu, zaključimo ta komentar k zadevi, ki se je končala za našo državo tako častno, da smo vsi nanjo kot njeni zvesti državljani po pravici ponosni.

Male zveze in Madjarske. Proti večeru se je raznesla po poslopju Zveze narodov vest, da bo francoska vlada stavila nek posredovalni predlog in da se bodo velesile potrudile, da pridobijo zanj pristaneke držav, ki so bile v sporu. Še tako velika radovednost častnikov je bila brez uspeha, nikdo ni mogel dobiti besedila ali vsaj vsebine francoskega predloga.

V ponedeljek dopoldne so trajala zasebna posvetovanja dalje, in sicer s podvojeno silo. Stanovanje francoskega zunanjega ministra je bilo naravnost oblegano. Seja bi morala začeti dopoldne, toda vse države še niso pristale na francoski posredovalni predlog in seja je bila preložena na popoldne, da med tem velesile s svojim pritiskom omehčajo vse ovire. Ko se je seja ob 5 popoldne zares začela, je vladalo v dvorani nekako svečano razpoloženje in oni, ki so vajeni »ženevskega ozračja«, so takoj čutili, da se skriva v ozadju že sporazum in da je to, kar prihaja, le potreben razvoj, ki se mora prej ali pozneje končati s proglasitvijo sporazuma. Napetosti ni bilo nobene več. Delegati velesil so sedli bolj udobno v svoje naslanjaje in se med seboj pomenkovali v najboljšem razpoloženju, dobro vedoč, da naj padejo v naslednji debati še tako ostre besede, na sporazum, na katerega so takorekto pristale že vse države, ničesar več ne bodo spremenile.

Enoten nastop velesil

Nikakor ni mogoče zanikavati dejstva, da so velesile nastopale složno in da so se za vsak korak preje sporazumele. Ko se je debata o jugoslovanski pritožbi začela, je povsem izgledalo, da se bodo tudi velesile razkale v dva tabora, Italija in Poljska z Madjari in revizionisti (s tajno podporo sicer ne navzoče, a vendar v duhu prisotne Nemčije), Francija in Rusija pa z državami Male zveze in Balkanskega sporazuma, med tem ko bi Anglija ohranila vlogo nad vse vzvišene gledišča, ki ga bo težko kdaj pozabil. Dr. Beneš je bil ves profesor, ki je s svojo priznano jasnostjo delil nauke na desno in na levo in bil ves srečen, da more še enkrat in še enkrat razviti svojo zdravo filozofijo o sožitju med narodi. Titulescu pa je

Razhod po sporazumu

bil novo razodetje. Titulescu je sploh največji živeči govornik. Velik, slok, ves ožen in ves Romunija, obvladajoč francoščino, kot jo obvlada le malokateri Francoz, žuboreč duhovitosi, doma v vseh kotičkih mednarodnega prava, je Titulescu takorekto plaval nad dvorano, ki je bila vsa pod njegovim čarom. Madjarski delegat ni vedel, ali ga pobija, ali ga jemlje za resnega ali ga pomiluje, samo to je čutil, da ga je ta mož z vrtoglavo besedno igro vrgl s prostora, na katerega je sedel v svoji madjarski oholosti ter ga končno božajoče, kot neobgleden priporočil svetu Zveze narodov, da ga pouči in vzgaja v duhu sodobne mednarodne kulture. Govoril je še Laval, lapidarno, svest si, da je on s svojo odločnostjo največ pripomogel k poravnavi; za njim sta govorila še Litvinov in Italijan Alois.



G. B. Jevtić

koristi. Toda to se ni zgodilo. Velesile so ostale skupaj, trdno skupaj in topot je zares prvič igral vodilno vlogo »direktorij velesil«, ki je bil ustanovljen v Mussolinijevem paktu štiri, sklenjenem maja meseca v Rimu.

Velesile so si dale nalogo, da vsaka v svojem okolišču pridiguje zmernost, da vsaka svari svoje male prijatelje in jih priganja k popustljivosti. Sir Anthony Eden se je večeraj celo izrazil napram častnikom, »da velesile ne bodo dovolile, da bi njihovo sodelovanje trpelo vsled tega spora, ki mora ostati omejen na tožitelje in na obtoženke.

Revizionizem vzgaja teroriste

Na drugi strani pa je postalo jasno, da tudi velesile ne morejo mimo upravičenih zahtev Jugoslavije, ki je skupno z Malo zvezo hotela in tudi morala udariti po terorizmu, ki je v danem primeru istoveten z revizionistično politiko. Ko bi ne bilo držav, ki sistematično zaogovarjajo revizionizem in pridiguje potrebo, naj se sedanje politične meje razderejo, bi tudi ne bilo teroristov, ki jih je ta revizionistična politika zaslepila in poglala v zločinska delovanja. Svet Zveze narodov, tako se je glasila obtožba, če jo prestavimo v politično izrazoslovje, svet Zveze narodov mora obsoditi teroriste, zato pa mora v prvi vrsti obsoditi tudi revizionizem in tiste države, ki se z revizionizmom pečajo, kot da je njihovo poglavito orodje zunanje politike. Mimo teže tega dokaza velesile niso mogle in je zasluga Francije, da tudi mimo niso šle.

Temelj sporazuma

Francoski zunanji minister je torej v trenutku, ko je prevzel iniciativo za posredovanje, spoznal, da morajo velesile tej zahtevi na vsak način ugoditi, da morajo obsoditi ne samo teroriste, marveč tudi revizionistično politiko, ki terorizem vzgaja. Italija bo morala požreti to grenčico, Anglija je takoj dala vedeti, da podpiše. Dostojanstvo Zveze narodov to zahteva, pravica, ki jo Jugoslavija zahteva, to narekuje, mir v Evropi to potrebuje.

Kakor hitro so si bile velesile na jasnem, da se ne pustijo razdvojiti in da morajo s terorizmom vred obsoditi tudi revizionistične pokrete in s tem Madjarsko, ki je njena voditeljica, se je vrnil v Ženevo optimizem in je bila dana podlaga za končno poravnano spora. Jugoslavija in Mala zveza je v ponedeljek popoldne dala svoj pristanek na v tem duhu sestavljen sklep, na Madjarsko, ki se je še obotavljala, pa sta pritisnili Anglija in Italija, posebno še zato, ker je bil madjarski delegat v svojem govoru nesramen in se je na nedopusten način in žaljivo vmešaval v jugoslovanske notranje prilike in je vsled tega izgubil domala vse simpatije. Ko se je seja začela, je tudi Madjarska že dala pristanek na posredovalni predlog, vesela, da je tako poceni izšla iz tega spora, v katerem je igrala nevarno igro za svojo obstoj.

Sprava - zadoščenje

Sejo so morali preložiti na pol 12 ponoči, ker so hoteli končati. Samo pokrepčati so se šli delegati, da bodo pri polnočni seji dobre volje, ko se bo razlegala beseda sprave po dvorani in ko bo Zveza narodov slavila eno svojih največjih zmag v vsem svojem obstoju.

Ob poldvanajstih so se vrnil delegati v dvorano. Dobro razpoloženi, kot da bi prišli na kakšno premijero. Razblinilo se je tesno ozračje prejšnjih dni v zadovoljnosti, ki je žarela z obrazov vseh. Medenobesedni španjolec Vasconcello, predsednik zasedanja na mestu dr. Beneša, je dihnil po dvorani, da

daje besedo poročevalcu Edenu, ki bo predložil sklepe, s katerim Svet Zveze narodov zaključuje to hudočasno zasedanje. Lepi Eden se je z veliko eleganco rešil poverjene mu naloge. Nato glasovanje. Sprejeto, vse sprejeto. Sporazum. Vihra je mimo, seja je končana.

Kako slovesno je udarjal zvon nočne ure v dvorano, ko so se razlegali po njej zadnji glasovi čestitk o dobro končanem delu. Stiskanje rok, slovo. Saj se nekateri odpeljajo že jutraj. Lokomotive, ki so se kadile že dva dni, bodo sedaj odpeljale svoja bremena, a s to razliko, da ne bodo vozile seboj strahu in sovraštva, ki je ostalo sedaj zakopano v arhivih Zveze narodov.

Zadnja seja Priznanje g. Jevtiću

Zeneva, 11. dec. c. Po usodnih pogajanjih preteklih noči, ki so privedla do srečnega zaključka, je zavladalo danes v krogih Zveze narodov zopet zelo dobro in optimistično razpoloženje. Z velikim zadovoljstvom se posebno sprejemajo vesti iz vseh strani sveta, v katerih se povdarja, da pomeni njena rešitev spora med Madžarsko in Jugoslavijo velik uspeh za Zvezo narodov in njeno politiko. Posebno pa se povdarja povsod, da je treba izreči popolno priznanje jugoslovanskemu zunanemu ministru Jevtiću, ki je največji pripomoček, da je bila resolucija soglasno sprejeta.

Popoldne se je Svet Zveze narodov sestel k svoji zadnji seji. Tej seji je zopet predsedoval predsednik Zveze narodov, češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš. Na dnevnem redu te seje je bilo zopet vprašanje izvedbe plebiscita v Posarju. Baron Alois je sporočil članom Sveta Zveze narodov,

da je dobil od Italije, Anglije, Holandije in Švedske pristaneke na to, da pošljejo v države svoje čete za ojačenje policije v Posarju. Nato je Svet Zveze narodov sprejel sklepno resolucijo k rimskemu sporazumu o plebiscitu v Posarju, nakar je dr. Beneš zaključil izredno zasedanje Zveze narodov. Zvečer je dr. Beneš že odpotoval v Prago, dočim je Laval zapustil Zenevo že popoldne.

Zelo veliko senzacijo pa je vzbudila tukaj vest, da je Svet Zveze narodov nekako mimogrede ratificiral predlog tajništva Zveze narodov, s katerim se imenuje za prvega namestnika glavnega tajnika pri Zvezi narodov dosedanj odpravnik poslov sovjetskega poslanstva v Parizu, svetnik Rosenberg. Dejstvo, da je Zveza narodov na tako važno mesto poklicala sovjetskega diplomata, je silno značilno. Saj je prišlo že v navado, da je pri eventualnem odstopu generalnega tajnika prišel na njegovo mesto njegov prvi namestnik.

Strašne sanje o vojni so mimo...

(Od našega posebnega poročevalca.)

Zeneva, 11. dec. TG. V dopoldanskem urah je vladalo pri Zvezi narodov še živahno življenje. Od vesepovod pa silimo le slavošpeve na zadržanje veselja, ki so s svojim enotnim nastopom baje ohranile mir v Evropi. Francoski zunanji minister je objubil svojemu italijanskemu tovarišu v znak hvalečnosti, kot so se tukaj izražali, za pomirljivo zadržanje pri tej težki razpravi, da se bo kakor hitro mogoče odpeljal v Rim, da obišče šefa italijanske vlade. Zveza narodov, če smemo imenovati uradništvu te mednarodne ustanove, je danes vse ponosno, in se vztrajno spreha po Zenevi. Kaj bi ne po tako nepričakovani zmagi »zenevskega duha«. Globoko so se vsi oddahnili, ko se je zasedanje končalo tako srečno in ko so izginile vse nevarnosti, ki so kot težke sanje ležale nad vso Zenevo.

Vaš dopisnik se je razgovarjal z enim vodil-

nih delegatov, ki pa želi, da se njegovo ime ne imenuje, in ki mu je povedal sda gre sedaj Evropa v novo dobo, kjer bo lahko porabila na strašne sanje o vojni nevarnosti. Zadnja leta je postajala nevarnost vojne vedno večja. Nedavno smo mislili, da se ji sploh ne bo mogoče ogniti. Francija se je izkazala za veliko voditeljico Evrope. Najprej je sprejela mirovno ponudbo Nemčije in pri ureditvi posarskega plebiscita pokazala toliko miroljubnosti in uvidenosti, da smo se vsi čudili. Sedaj je podvela isto pomirjevalno politiko tudi v Podonavju, kjer je še vse vrelo in smo mislili, da bo vsak čas prekipelo. Sedaj je mirno tako v Posarju kakor v Podonavju. Sonce je prodrla oblake. Za deset let smo sedaj varni pred vsako vojno. Če bo Velika Britanija še nadalje tako svesto pomagala Franciji, kot je storila v Zenevi sedaj pri tej priliki, potem smo varni in mirni. Francija in Anglija zaslužita danes priimek, da sta deliteljici mira...

Evropa razlaga pomen sporazuma:

Francija:

„Najlepši aspeh slavi Mala zveza“

Pariz, 11. dec. b. Rešitev jugoslovansko-madžarskega spora je v tujakih političnih krogih napravila silno globok vtis. Rešitev pa je prišla predvsem do izraza v sami javnosti, ne pa toliko v komentarjih tiska. Predvsem vlada splošno zadovoljstvo zaradi tega, ker se je s tako rešitvijo brez dvoma rešil tudi mir, obenem pa se je silno okrepila avtoriteta Zveze narodov. Tudi za Francijo je bil ta trenutek največjega pomena, ker rešitev madžarsko-jugoslovanskega spora ni onemogočila sporazuma med Italijo in Francijo in se tudi Jugoslaviji ni bilo treba odreči francoskega prijateljstva. Sodelovanje med velesilami se je ponovno pokazalo kot čista realnost, ki je premostila največje težkote.

Dalje se v francoski javnosti povdarjajo velike zasluge in uspeh francoskega zunanjega ministra Lavalja, ki je na najboljši poti, da si pridobi ono avtoriteto, ki sta jo imela njegova velika predhodnika Briand in Louis Barthou. Lavalu je v kratkem uspelo ne samo urediti spor med Jugoslavijo in Madžarsko, ki je resno ogrožal evropski mir, temveč je prebodel tudi vse nevarnosti, ki so bile v zvezi s saarskim plebiscitom, in kar je največje, da je navezal prijateljsko sodelovanje med Francijo in Rusijo, k čemur se je priključila še češkoslovaška in kar vse ni naperjeno proti nobeni državi, kar je posebno važno in je treba tudi povdariti. Poleg vsega tega je francoski zunanji minister Laval na najbolj posrečen način pustil odprto pot za sporazum med Francijo in Italijo, ki je nujno potreben. Razen tega so otvorjena vrata tudi za italijansko-jugoslovanski sporazum. Tak sporazum se bo dosegel, če bo na obeh straneh kohezija dobre volje. Z zenevsko rešitvijo jugoslovansko-madžarskega spora so se odprla Lavalu vrata Rima in za njegov oblak je že pripravil vse potrebno predsednik senatnega odbora za zunanje zadeve senator Berenguer.

V »Echo de Paris« se bavi Pertinax s posledicami sporazuma in pravi: »Ker je jugoslovanska vlada dobila popolno zadoščenje, je sedaj njena dolžnost, da pomiri javno mnenje in lastni državi in da v bodoče prepreči izpade proti katerikoli državi, ki bi lahko zopet sklenili ozračje. Zaradi tega skupnega diplomatskega nastopa so se zboljili prav za prav že bratski odnosi med državami Male zveze, istočasno pa se je okrepilo tudi prijateljstvo med državami Male zveze, Turčijo in Rusijo. Najlepši uspeh slavijo vsekakor države Male zveze s Francijo in če se bo to prijateljstvo vzdržalo tako tudi v bodoče, potem ne bo težko ohraniti veljavnih mirovniških pogojev.

Anglija:

„Velik uspeh Velike Britanije“

London, 11. dec. b. Vsi listi, pa tudi vladni, stavijo večerjajni trijumf v Zenevi. »Times« vidijo v rešitvi jugoslovansko-madžarskega spora velik uspeh Anglije. Anglija je lahko ponosna na svoje vlogo, ki jo je igrala v tem sporu v Zenevi. Njena avtoriteta se je najbolj potrdila s dvema velikimi uspehoma in sicer v rešitvi delikatnega saarskega problema in pa v rešitvi še delikatnejšega jugoslovansko-madžarskega spora. »Daily Telegraph« poudarja velik vpliv Anglije v Evropi, ki se vsak dan bolj stopnjuje, saj bo Anglija s svojim vplivom pripomogla k temu, da bo avtoriteta Zveze narodov neomajna in da se bo ta mednarodna ustanova pretvorila v resnično in praktično sredstvo za ohranitev miru v Evropi. — »Če bi ne bilo Sveta Zveze narodov,« piše današnji »Daily Herald«, bi se bila vojna dokaj približala in bi bilo to dejstvo vznemirilo vse Evrope. Svet Zveze narodov nas je rešil te nevarnosti. — Velika Bri-

Madžarska:

„Pravno popolnoma pravilno“

Budimpešta, 11. dec. b. Večina madžarskih listov je izšla še preja, predno je bila sprejeta prva resolucija Sveta Zveze narodov. Ze na prvi pogled se vidi, da so nekateri madžarski listi šele v poslednjem trenutku spravili v liste vesti o dosegem sporazumu toda brez komentarjev.

Ze iz naslovov se vidi, da so Madžari v glavnem s rešitvijo zadovoljni, ker se ni kršila čast madžarskega naroda. Sklenjeni kompromis komentirajo samo »Pester Lloyd«, »Pesti Naplo« in pa »Sygety Lenzszeg«. Ti listi ugotavljajo, da je šla Madžarska v cilju, da ohrani mir v Evropi, do skrajnih meja ter da je pri tem žrtvovala narodno čast. »Pester Lloyd« pravi, da bo madžarski narod vzel rešitev jugoslovansko-madžarskega spora v Zenevi z zadovoljstvom na znanje. List simpatizira s Zvezo narodov, ker je s svojim sklepom brez dvoma odpravila obstoječo vojno nevarnost. Madžarski narod se mora zavedati, da je njegova vlada v nespolni in zgodovinski noči s treznim obnašanjem tudi služila interesom velikih evropskih narodov. Saj končno vojna za Madžarsko ne pomeni one nevarnosti, kakor za druge države, kajti madžarski narod ne more izgubiti ničesar več. »Pester Naplo« podpira tudi prijateljstvo Italije in Poljske, ki sta v težkih trenutkih stali na njeni strani. Debatu v Zenevi se je končala pravno popolnoma pravilno. Madžarska vlada je s svojim zmernim stališčem okrepila stara obstoječa prijateljstva in si pridobila tudi celo vrsto novih prijateljev.

Finančni zakon za 1935-36

Belgrad, 11. decembra. m. Kakor smo že poročali, je finančni minister v zakonitem roku predložil narodni skupščini državni proračun izdatkov in dohodkov za proračunsko leto 1935-36. Obenem je finančni minister predložil tudi finančni zakon, ki v bistvu ne prinaša posebnih novosti. Iz finančnega zakona povzemamo nekatere najvažnejše določbe:

Tako so po finančnem zakonu okrajni pomožni skladi oproščeni davkov in ostalih državnih dajatev v vsem svojem poslovanju. Neposredni davki na državna zemljišča in poslopja se za proračunsko leto 1935-36 ne bodo določali. Osnovni davek na dohodek od zemljišč bo za 1. 1935-36 znašal 10 odstotkov od katastrskega čistega dohodka. Na račun izrednega doprinosa za to proračunsko leto bodo plačevali vsi obvezanci uslužbenskega davka 1 odstotek onih bruto prejemkov, ki spadajo pod ta davek. Od plačevanja tega davka pa so izvzeti služničarji, najemniki, orožniki, granicarji in vpokojenci, katerim se pokojnina določa po odredbah zakonov, ki so bili veljavni pred uveljavitvijo uradniškega zakona z dne 31. julija 1923, zakona o državnem prometnem osebuju od 28. oktobra 1923 in zakona o ustroju vojske in mornarice z dne 9. avgusta 1923.

§ 17. finančnega zakona določa: Izvzeto od določb taksnega zakona se na račune, priznanice in ostale dokumente, s katerimi naša zastopstva v inozemstvu izkazujejo svoje potrebe, se ne bodo plačevali nikake take. Železniški material za proge in vozila, ki se nabavljajo v inozemstvu po kompenzacijskih pogodbah na račun monopolske cene, je istotako oproščen plačevanja carine in vseh carinskih stroškov.

Pravosodni minister ima pooblastilo, da se do sedanjih znesek 1 Din, ki je določen po čl. 6 zakona o ureditvi duhovniškega stanu iz 1. 1932, zviša na 6 Din. Nadaljnja določila v tem reorju tičejo župnijskih dajatev za prispevke v cerkveni pravoslavni cerkveni fond.

Za prosvetno ministrstvo so dohodna sledoča pooblastila: Prosvetni minister se pooblašča, da sme s svojim odlokom izvršiti razporeditev kreditov, odobrenih za subvencije in podpore, kolikor ta razporeditev ni izvršena s proračunom samim, in do vsote 50.000 Din.

Cl. 21. finančnega zakona določa pooblastilo prosvetnemu ministru, da lahko v soglasju s finančnim ministrom sklene pri Drž. hipotekarni banki posojilo v potrebnem znesku za zgraditev vseučiliške knjižnice v Ljubljani.

Izjemno od določil čl. 1 in 2 uredbe št. 84.600 z dne 12. decembra 1931 se bodo okrajnim šolskim nadzornikom pavšalno izplačevali potni stroški in dnevnice za dva letna pregleda šol po § 117, točka 2 zakona o narodnih šolah. Pavšal za dva letna pregleda se bo odredil po terenskih razmerah in številu šol in oddelkov s odlokom prosvetnega ministra v mejah rednih kreditov. Ta kredit pa se ne more povečati.

Cl. 23 pravi: Tri državna osrednja narodna gledališča v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani imajo državno podporo za pokritje v državnem proračunu določenih osebnih izdatkov in za zagotovitev zgradb in inventarja, dočim vsi ostali izdatki, honorarji, režijski stroški in ostali materialni izdatki spadajo v breme celokupnih dohodkov teh gledališč po specialnih proračunih, ki jih odobrava prosvetni minister v sporazumu s finančnim ministrom. Oblastna narodna gledališča v Skoplju, Sarajevu, Novem Sadu, Osijeku in Mariboru se vzdržavajo s svojimi dohodki in subvencijami, toda po proračunu, ki ga odobri prosvetni minister. To velja tudi za banovinska gledališča s tem, da njihove proračune izdatkov in dohodkov odobrava pristojni ban. Ta omenjena gledališča so oproščena takse iz tarifnega zakona, točka 99 a, 1.

Za notranje ministrstvo določa finančni zakon, da se okrajni načelniki lahko izjemno od § 98 in 346 uradniškega zakona z dne 31. marca 1931 imenujejo tudi za druga zvanja ministrstva za notranje zadeve, v katerih izpolnjujejo predpisane pogoje, obdržujoč pri tem skupine, v katerih so bili. Ta odredba se nanaša tudi na prejšnje primere imenovanja, kolikor teh posameznih primerov še ni rešil s svojo razsodbo državni svet.

V čl. 30 se pooblašča finančni minister, da stavi vojnemu ministru na razpolago: 1. Obratni kapital 5 milijonov Din radi nabave in naprave kompletnih jahalnih potrebščin za rezervne častnike. Te potrebščine se bodo prodajale po cenah, kakor so stale državo. Ta kredit lahko vojni minister izkoristi po možnosti dva- do trikrat s tem, da se v teku tega proračunskega leta mora vrniti odnosno izročiti glavni državni blagajni.

Za gradbeno ministrstvo vsebuje finančni zakon pooblastilo, da gradbeni minister lahko v soglasju s finančnim ministrom sklene posojilo pri Drž. hipotekarni banki v višini, ki je potrebna za dovršitev poslopja nove narodne skupščine s tem, da se vsako leto vnese potrebni kredit v državni proračun za izplačevanje anuitet.

Za prometno ministrstvo določa med drugimi tudi pooblastilo, da lahko prometni minister v breme doseženega presežka železniških dohodkov izvrši povračilo 7% investicijskega posojila v znesku 500 milijonov Din, ki je bilo svojčas najeto za zgraditev železniške progi: Užice—Vardishte, Gospić—Knin, Gornji Milanovac—Ugrinovci, Topčider—Mala Kršna—Požarevac, Murska Sobota—Ljutomer—Ormož ter za trasiranje vseh prog v smislu odloka ministrskega sveta MS br. 1753-23 v znesku 40 milijonov Din.

Nemčija:

„Grenko zdravilo za Madjare“

Berlin, 11. dec. TG. Vse nemško časopisje razpravlja o sklepu, s katerim je bil poravnani spor med Malo zvezo in Madžarsko v Zenevi. »Berliner Tageblatt« predvsem povdarja, da je svet Zveze narodov zopet slovesno podčrtal člen 19 pakta Zveze narodov, na katerem so vse članice obvezane, da spoštujejo nedotakljivost ozemelj vsake neodvisne države, ki je članica Zveze narodov. To je gotovo grenko zdravilo za Madjare, ki ga morajo požreti, saj so onih 15 vojnovnih let, odkar so člani ZN ravno ta člen s svojo revizionistično politiko in propagando najbolj sramotili. Mnogo težkih topov so izstrelili sedaj pa morajo požreti tako kruto lekcijsko. »Deutsche Allgemeine Zeitung« pa zavzema nepovoljno stališče do sklepa Zveze narodov. Sicer povdarja, da je sporazum, ki je bil dosežen, vse hvale vreden, da je ohranil mir, toda dosežen je bil le, tako pravi list, ker so vse velesile navalele na enega samega.

Laval prisilil Zelo Kanyi

Zeneva, 11. dec. a. Zelo veliko pozornost je vzbudila izjava zunanega ministra Lavalja, ki jo je po seji izrekel napram madžarskemu zunanjemu ministru Kanyi: »Vidite, tako je Francija zvesta Jugoslaviji in svojim zaveznikom! Francosko prijateljstvo je trajno. Potrpite se še vi zanj in boste videli, kako zna Francija biti zvesta.«

Po § 51 finančnega zakona se zopet pooblašča ministrski svet, da lahko izdaja uredbe s močjo zakona radi ureditve in olajšanja gospodarskih razmer v državi kakor tudi sploh radi pospeševanja gospodarske podjetnosti.

§ 53 določa med drugim: Kredit za vpokojitev vseh uradnikov in ostalih državnih uslužbencev civilnega reda vseh strok, ki je odobren v oddelku: pokojnine in invalidske podpore, se uporablja po odobritvi finančnega ministra.

§ 59 določa: Osebnim vpokojencem državnih in samoupravnih oblasti ne morejo biti zaposleni pri državi in državnih podjetjih. To se ne nanaša na vpokojene vseučiliške profesorje, ki kot priznani znanstveniki delajo na vseučiliščih v svojstvu honorarnih profesorjev, kakor tudi ne na vpokojence vojne invalide. Osebnim vpokojencem, državnim kakor samoupravnim, ki so zaposleni v banovinskih in občinskih službah ali njihovih podjetjih z zvanji, po katerih nimajo pravice do pokojnine, pripada, dokler so v tej službi, zmanjšana pokojnina s izjemo rodbinskih draginskih doklad, in sicer: a) za eno četrtino vsem onim, katerih mesečni brutto dohodki radi te zaposlitve znašajo od 600 do 1499 Din, b) za eno tretjino onim, katerih mesečni dohodki od teh zaposlitev znašajo 1500 do 2499 Din, c) za polovico vsem onim, katerih mesečni brutto dohodki od teh zaposlitev znašajo od 2500 do 4999 Din.

Odredbe odstavka 2 tega paragrafa veljajo tudi za vse one državljane vpokojence, katerim je pokojnina odobrena po zakonih, ki so bili izdani pred 1. julijem 1923, če njihovi brutto mesečni pokojninski prejemki, ne računajoč draginskih doklade, znašajo več kot 2000 dinarjev. To velja tudi za vpokojence vojne invalide, če so zaposleni pri državi ali pri samoupravi, katerih mesečni pokojninski prejemki, ne računajoč družinskih draginskih doklade, znašajo več kot 2000 Din. Vpokojencem iz drugega odstavka tega paragrafa kakor tudi vpokojencem vojnim invalidom, ki so zaposleni pri državi ali samoupravi, katerih mesečni brutto dohodki znašajo več kot 5000 Din, ne pripadajo prejemki.

Predsedniki in podpredsedniki občin, če tudi uživajo kako nagrado za delo v občini, se izjemoma od navedb tega paragrafa, ter državni vpokojenci v tem primeru prejemajo svojo pokojnino v celoti.

Privatne osebe kakor tudi organi, ki vršijo službo javne varnosti, pa nimajo pravice do pokojnine, če se v izvrševanju te službe poskušujejo ter postanejo vsled tega nesposobni za gospodarsko delo in če so v smislu zakona o neposrednih davkih siromašnega stanu, imajo pravico do invalidnine po invalidskem zakonu. Če pa pri izvrševanju službe umro ali umro radi zadobljenih poškodb, dobijo pravico do invalidnine člani njihove družine po določbah invalidskega zakona. To se nanaša tudi na slučaje, v katerih je bila pravica do invalidnine ali stalne podpore določena z izvršnimi odločbami v času od 1. januarja 1921 do 4. julija 1929, kakor tudi na slučaje od 4. julija 1929 do dneva, ko je stopil v veljavo invalidski zakon od 4. julija 1929, vendar pa brez pravice do povračila za čas od 1. aprila 1936. Odredba o postopku, podeljevanje invalidnin, trajanje in izgubi pravice do invalidnin bo predpisal s posebno uredbo notranji minister v sporazumu s finančnim ministrom in ministrom za soc. politiko.

Revolucija v Lichtensteinu

Vaduz, 11. dec. TG. Nekateri inozemski listi so prinesli vest, da je v tej majhni kneževini, ki obsega okrog 90 kvadratnih kilometrov z 10.000 prebivalci, izbruhnila revolucija. Vlada je izdala danes poročilo, da so te vesti lažnive, ker gre samo za malenkostne demonstracije, ki so jih povzročili na ulicah glavnega mesta Vaduza srednješolski in šolarji osnovnih šol, okrog 160 po številu. Mladina je bila zbrana pred vladno palačo in vpila. Mladi demonstranti so predali tudi resolucijo, v kateri zahtevajo razpust deželnega zbora in novo ustavo na stanovski podlagi. Novo vlado naj sestavi kak mlajši priine iz obstoječe dinastije. Demonstranti so predlagali prince Franca Jožefa. Vse skupaj je trajalo eno uro, nakar so mladino pregnali starejši prebivalci mesta, ki jim je to vpitje se presedalo, in so spravili šolarje spet domov pod okrilje njihovih družin.

Socialne reforme v Italiji

Rim, 11. decembra. K. Velel uvedbe 40 urnega tedenskega delavniška je v Milanu 5425 brezposelnih zopet našlo delo. Pravijo, da bo to število v enem mesecu poskočilo na 20.000. V Istri bo uvedba 40 urnega delavniška prinesla dela okoli 800 brezposelnim. V Zadru je na ta način istotako velik del brezposelnih zopet nastavljen. Tudi povod drugod v Italiji se reducira delovnik, odpravlja se čezurno in izredno delo in omejuje žensko delo.

Dunajska vremenska napoved: Mlilo toplo vreme, spremenljivo oblačnost. S severa razjasnitev.



Naznanjamo žalostno vest, da nam je nočjo umrl v Leonišču naš ljubljani soprog, oče, stric, nečak, gospod

Stošić Šime

gostilničar

previden s tolažili sv. vere, v 42. letu starosti.

Pogreb blagopokojska bo v četrtek ob 16 izpred mrtvašnice splošne bolnišnice k Sv. Križu.

Ljubljana, 11. decembra 1934.

Zalujoči ostali

Naše konzumno združništvo

Občni zbor I. delavskega konsumnega društva v Ljubljani

Ljubljana, 11. decembra.

Danes dopoldne ob 10.15 je začel svoje delo parlament naših konzumnih združnikov: Prvo delavsko konzumno društvo je imelo svoj občni zbor! Ta danes največja in najstarejša konzumna organizacija na Slovenskem s tem dnem stopa v 40. leto svojega trdega, a blagoslovljenega delovanja. Zato so tudi razprave na tem obnem zboru vredne vsega premisleka in pozornosti od strani javnosti.

Načelnik dr. Andrej Gosar je v uvodu pozdravil navzočne delegate poslovalnice ter ugotovil, da so se skoraj vsi udeležili obnove. Nato je v pretehtanih besedah spregovoril o marsejskem zločinu, ki ni bil le napad na vzvišeno osebo kralja Aleksandra, ampak predvsem napad na našo državo. Nato je omenjal, da je pretekla poslovna doba bila težka, kar so čutili vse gospodarske organizacije.

O delovanju konsumnega društva

Za njim je ravnatelj g. Alojzij Kocmur podal občni poročilo načelnika, iz katerega moremo povzeti le nekaj kratkih podatkov:

Lansko leto je združba štela 11.572 članov, v telu leta so namovo pristopili 603, vključno temu pa je letos v bilanci izkazanih le 8138 članov. Odbor je namreč imel 4037 članov, ker ne izvršujejo več svojih združničnih dolžnosti, ali so morda pomrli itd. Zato je tudi število delegatov padlo od 100 na 66.

Nato priporočila delegatov, da bi bili v ožjem stiku s člani in imeli z njimi združne sestanke. Krizo, ki vlada v svetu, zdravijo na različne načine. Mi se držimo načela, da je treba varčevati. Danes je prva skrb vsakega gospodarstva, da si zagotovi potrebno gotovino. Zato si je združba prizadevala, da se dvigne njena gotovina, pade pa promet na kredit. Kadar bomo imeli na razpolago dovolj sred-

stev, bo treba misliti na zidavo osrednjega skladišča.

Poslovalnice so po večini — dasi pišče — bile rentabilne. To se je vzdržalo z vsem naporom. Po mnogih prodajalnih je le en uslužbenec, ki se zato ne more ganiti iz prodajalne. Vendar bi nove moči zvišale režijo in s tem ustvarile zgubo. Drugi delajo z vajenci, ko se izuči, ga odpuste. Nam pa se to ne zdi prav. V tem oziru je hvalevreden trud Delavske zbornice, da tudi vajenec dobi določeno plačo. Teh načel smo se mi vedno držali in našim praktikantjem dajali takoj prvi mesec primerno odškodnino.

Nato razpravlja o izplačevanju 3% popusta kupujočim članom. V zvezi s tem bi se dalo morda izvesti zavarovanje vseh članov za slučaj smrti. Toda to je stvar bodočnosti.

Govorec o gospodarskem vplivu brezposelnosti je govornik sprožil to-le misel: Jesti, oblačiti se in živeti morajo tudi brezposelni. Ali bi ne bilo pametno, ko bi si sredstva za to raje priuščili, ko pa priberačili. Zato bi bil potreben poseben fond za javna dela. Ta fond bi moral biti pod nadzorstvom tistih, ki so vanj plačevali in bi moral dajati javne obračune.

Ko stojimo sredi boja in čutimo pritisk trenja, vidimo pri nekaterih priprave, da bi se združništvo podredilo nezadržnim ciljem. Zato je naša naloga, braniti svobodo združnega gibanja. Naše združništvo sme imeti le en namen: z združenimi močmi pomagati manj premožnim konzumentom.

Zato moremo tudi mi postaviti svojo zahtevo, da se za vsako deželo ustanovi posebna združna zbornica. Sicer pa moramo gledati, da vsaka občina dobi svoj konzum. V zvezi s tem bo treba skrbeti za koncentracijo združništva brez vsakega pritiska od zunaj in brez omejevanja svobode. Srbi združgarji so izdali geslo: »Ako delamo za neodvisnost združ, bomo dosegli neodvisnost združnikov.« To

naj bo tudi naše geslo! — Lepemu in izrpnemu poročilu je sledilo živahno odobravanje.

Predsednik nadzorstva J. Gostinčar je nato predlagal, naj se računski zaključek sprejme. V uvodu v svoje poročilo je omenjal, da je združba bila ustanovljena leta 1895, da pa je Slovensko katoliško delavsko društvo že jeseni leta 1894. sklenilo, da se konzum ustanovi.

Volitve

Pri volitvah načelnstva in nadzorstva so bili izvoljeni stari člani, le namesto g. Lazarja, ki je prosil, da bi se vzel njegov odstop na znanje, je bil izvoljen g. Avg. Novak. G. Lazarju pa se je izrekla iskrena zahvala za dolgoletno in požrtvovalno delo.

Razprava

Pri slučajnostih je občni zbor pozdravil v imenu Združne zveze dr. Basaj in združni čestitki k njenemu uspehu v tej veliki krizi, kateri še ne vidimo konca. Mnogokje so se pokazali neuspehi, ker vodstvo ni bilo na mestu. Ta združba pa je lepo uspela in postala najboljša konzumna organizacija v Sloveniji. Za te uspehe pa se ima zahvaliti le požrtvovalnosti. V proslavo 40 letnice želi združba, da bi dobila svoje osrednje skladišče in Združni dom v Ljubljani!

Po dolgi obravnavi tekočih zadev so bili končno sprejeti še sklepi, da načelnstvo pri Združni zvezi pokrene gibanje za Združno zbornico. Dalje se je načelnstvo pooblastilo, da pripravi vse potrebno za dostojno proslavitev 40 letnice. Končno se je ravnatelj Kocmurju in vsem uslužbenecem soglasno izrekla zahvala obnove zboru za vestno in požrtvovalno delo.

Ob pol 2 popoldne so se združgarji zbrali k skupnemu obedu.

Do 20% več svetlobe



za manj denarja

TUNGSRAM

nitka v dvojni vijajnici svetlobna množina v dekalumenih

Rektor rajhenburške bazilike - 60 letnik



Tiho in skromno v duhovni obnovi svoje župnije obhaja danes g. svetnik Jožef Tratnik 60 letnico rojstva. Ze 1. septembra letošnjega leta je poteklo 19 let, kar uspešno deluje med nami kot župnik — duhovnik po božji volji. Ze kot kaplan rajhenburški je požrtvovalno deloval ob strani gospoda kanonika Cerarja — graditelja prekrasne Marijine bazilike v Rajhenburgu. — Ko je postal župnik, je nadaljeval in izpopolnjeval notranjost cerkve, dokler ni zaključil s krono — prekrasne — ogromne orgle in električna razsvetljava. V njegovi vni za službo božjo pričajo tudi cerkvene organizacije. Njegov trud na gospodarskem in socialnem polju bo pa vsem Rajhenburžanom in širši okolici, še pozornim rodovom v najlepšem spominu in v blagoslov. S silno vniemo in potrpežljivostjo sprejema vedno romarje Marijine bazilike ter se raduje z njimi pred prestolom Milosti. Za njegovo veliko duhovno delo na cerkvenem polju ga je imenoval pokojni lavantinski vladika za duhovnega in konzistorijalnega svetnika. Mi hvaležni župljani pa ga globoko spoštujemo in kličemo k Bogu: Ohrani ga Gospod še na mnoga leta nam v tolažbo, Mariji Lurški pa v čast.

Automobilska nesreča

Braslovče, 9. dec.

Letošnje leto je prineslo Savinjski dolini mnogo letnih nesreč, ki so zahtevale smrtne žrtve. Danes dopoldne pa bi skoraj zahtevala avtomobilska nesreča novo smrtno žrtev. Okrog pol desetih se je peljal s kolesom k sv. maši iz Letuša v Braslovče Vinko Škrjanc, brat ugodnega posestnika »Laha« iz Letuša. Med Letušem in Malimi Braslovčami ga je dohitel avto, ki je zadel v pedal Škrjančevega kolesa, potegnil kolo nase in ga končno vrgel s kolesarjem vred na velik kup gramoza. Silen padec je zadal kolesarju težke rane, tako da so ljudje, ki so se zbrali okrog kraja nesreče, mislili, da bo takoj izdihnil. Ponesrečenca je peljal avto s strtim kolesom vred k »Lahu« v Letuš, kjer so mu nudili zdravniško pomoč. Zdravnik je ugotovil, da se mu je zlomila ključnica, zelo nevarna je tudi rana na glavi, seveda ima tudi več drugih lažjih ran, vendar je upanje, da bo ostal pri življenju.

Tatinski obisk v župnijskem hlevu

Šmarjeta, 10. decembra.

Ni ga berača, ne postopača in brezposelnega, ki se ne bi gotovo v župnišču oglašil za podporo ali hrano in na večer pripravil za prenočišče, in to dan za dnem. Nocojšno noč pa je neki tak element brez dovoljenja obiskal farovski hlev in ukradel hlepec dvojno nedeljsko obleko, tri srajce, vno klobuk, urno verižico in vezalke iz čevljev. Župnikovemu bratu pa tudi nedeljsko obleko, dva para čevljev, hlače in klobuk. Oba fanta sta vsak v enem koncu hleva spala spanje pravičnega, tat pa, ki ni bil nič drug kot postopač, ki je prejšnji večer prenočeval v hlevu in si teren dobro ogledal, je nemoteno v vrečo tlačil in tako oba posla pripravil ob svo obleko.

Kamnik

Kamniški dom je zopet kulturno žarišče Kamnika in okolice. Zda ga je vzelo v najem Cecilijansko društvo, ki je najstarejše kulturno društvo v Kamniku in deluje nepretrgoma že 150 let. Svojo kulturno nalogo bo izpolnjevalo tudi s tem, da bo nudilo našemu meščanstvu in okoličnemu pouku in razvedrila z zanimivimi skioptičnimi predavanji, ki bodo vsak drugi četrtek v mesecu. Otvoritev predavanja bo ta četrtek ob 20. Z lepimi skioptičnimi slikami nam bo predložil Palestino, njene kraje in običaje dr. Srečka Jamjen, ki je bil dve leti v Sveti deželi na študijskem potovanju.

ato, ki jo že dobavljala Ljubljani Česnjeva elektrarna v Tacnu. Nekaj časa bo obratovala, čeprav s skrčenem obsegu, ljubljanska elektrarna še dalje. Le počasi bo velenjska elektrika popolnoma nadomestila vso ljubljansko. V primeru potrebe pa bo ljubljanska elektrarna vedno v stanu obnoviti svojo obrat in zalagati z rezervno električnega toka tudi velenjsko električno omrežje. Torej bosta Ljubljana in Velenje v enakem razmerju pomagali drug drug, kakor delata sedaj vzajemno Završnica in Velenje in z njimi tudi druge manjše elektrarne.

Kokainska afera pred sodiščem

Ljubljana, 11. decembra.

Ljubljana ima danes na sodišču svojo posebno senzacijo. Pred tri sodnike so prišli razpečevalci ponarejenega kokaina. Lani januarja so se pojavili fino etikirani zavitki kokaina v praških in steklenicah s kokainovo tekočino. Etiketke neke nemške trdnice v Darmstadtu, ki razpošilja to mamilo in strup z mrtvaško glavno, so bile ponarejene v Ljubljani. Delavnico ponarejenega kokaina je vodil Janez Sitar, ki je lani spomladl umrl. Namesto pravega kokaina je bila v zapечатene zavitke vsuta sodabikarbona, pomešana s fino kuhinjsko soljo, ali pa fižolova in koruzna moka.

Ustanovili so dve, drugače samostojno nastopajoči skupini razpečevalcev, ki so lovili svoje kliente po Ljubljani in na zapadni meji, kajti tiho-tapetvo kokaina je bujno cvetelo tako na zapadu kakor tudi na Gorenjskem. Po kokainu je bilo veliko povpraševanje. Zato sta obe skupini imeli mnogo posla in naročnikov. Nekateri kupci kokaina so bili oškodovani za težke jurje. Celotno škodo cenijo na 100.000 Din. Družba je nastopala z največjim cinizmom.

Ze 23. maja letos se je pred malim kazenskim senatom vršila prva razprava proti Torkarjevi skupini. Bila je preloščena, ker so prišla na dan nova razkritja. Sledile so aretacije prav elegantnih gospodov.

Danes se je ob 8.30 začela druga razprava. Državni tožilca dr. Felaher je obtožil kar 22 ljudi, ki so zapleteni v to nečedno afero posredno ali neposredno. V prvi vrsti so razpečevalci obtoženi zločinstva goljufije, narejanja lažnih listin in nekateri zaradi krivega pričevanja.

Zelo obširna obtožba, ki sestoji iz dveh obsežnih obtožnic, podaja podrobno sliko, kako so se vršile eleparije. Citanje obtožnice je trajalo do 10.30. Obtoženci so je pazljivo in mirno poslušali. Osem odvetnikov si je komaj priborilo svoj sedež. Za obtožence so morali prineesti iz drugih sob klopi.

Zasliševanje obtožencev

Glavni obtoženec Rudolf Torkar je imel velik in živahen zagovor. Vse se je točno naučil. Na vsako malenkost se je mož spominjal. Mladi, 25 letni človek je bil najprej policijski detektiv, nato trgovski potnik in naposled tihotapec. »Povejte nam, Torkar, kako se je stvar vršila. Ste krivi?« Torkar odgovoril: »Deloma se čutim krivega. Gospodje sodniki, bom strogo stvaren! Najprej se je seznanil s trgovcem Malijem Josipom na Senčnem pri Golniku. Pozneje z železničarjevo ženo Katarino Završanovo. Od njiu je dobival kokain, ki ga je prodajal svojim klientom. Posestnika Jakoba Kranjca, doma iz Cerknice, je osleparil za 25.000 Din. Trgovci je tudi s tujo valuto. Njega samega so osleparili, ker je bil prepričan, da je kupoval pravi kokain. Ko je bil na jasnem, je skušal doseči sporazum. Drugi oškodovanec Jurak je dal za kokain 12.000 Din. Tretji je bil Ivan Seljak. Ta mu je plačal za kokain 12.400 Din.

»Zakaj ste ga hoteli goljufati?« — »Ga sploh nisem goljufal.« — »Ali niste vedeli, da je kokain ponarejen?« — »Seveda sem. Obvezal sem se mu, da vrnem denar. Napravili smo potrdilo, da ostanle kupčiji v veljavi osem dni. Ker Seljak blaga ni prinesel nazaj, sem smatral, da je stvar v redu. Nisem torej eleparil.« — »To so vaši pojmi o poštenosti. Ali ste porabili denar?« — »Poprej ne, preden ni preteklo osem dni.«

Obtoženi Torkar je nato prav na dolgo in široko opisoval svoje posele z Ljubljancem Pavlom Kovčem, katerega je za dobavo kokaina osleparil za 23.000 Din. Prav Pavel Kovč pa je bil oni, ki je nato goljufijo prijavil policiji, odnosno sodišču ter so po dolgih preiskavah prišle vse lopovščine na dan. »Kovča prav za prav nisem hotel goljufati, ker se mi je smilil. Sem se skesal, pa je bilo prepozno!«

Po kratkem zaslišanju obtoženke Antonije Berševote, zaročenke Torkarjeve, ki je obtožena le krivega pričevanja, je sledilo živahno zasliševanje obtoženke Katarine Završanove. Predsednik: »Kako se zagovarjate? Priznate krivdo?« — »Ne priznam! Mislim, da je pravi kokain. Kar je Torkar povedal, je polovica prava laž, še več ko laž. Vse bom povedala.« Završanova je nato pripovedovala, kako je posredovala za kokain Maliju in Torkarju. Imela je glavno posredovalno vlogo. Na posredovanje se nekake dalmatinske krošnjarje se je seznanila z 32 letnim trgovskim slugo Francetom Permetom, ki ji je dobavljaj kokainske zavitke. Mali ji je pozneje dejal: »Ali pravo blago ali denar?« Prijela je Permeta, ki je odvrnil: »To ni moja stvar! Ne morem vrniti, ker je Sitar umrl.« Pred-

sednik: »Saj ste morali vedeti, da ni pravo blago.«

— »Nisem vedela, ko pa je Sitar dejal, da je pravo.« Torkarju je prodala kokaina za 22.500 Din. — »Kaj veste o Kovču?« — »Nič ne vem.« — »Kaj veste o Kovču?« — »Gospodje! Niti toliko ne vem, kolikor je za mojim nohtom črna.« Zatrjevala je še enkrat, da je bila prepričana o pravem kokainu. Predsednik: »Na vesti imate precej tihotapecov!« — »Ne. Kaj takega naredi samo nesreča. Mati se mora potegovati za otroke.«

Posredovalec Franc Perme je zatrjeval: »Ne priznam krivde! Poznal je pokojnega Sitarja. Ta mu je dajal kokain, ki ga je spravil naprej v denar. Ste vedeli, da gre za kokain?« — »Seveda sem!« — »Ni vam Sitar govoril o prašku za glavobol?« — »Pravil je. Bil sem prepričan, da je kokain pravi prašek za glavobol.« Vsega je imel od Sitarja 700 Din dobička. Zelo mu je žal, da ni vsega prej povedal.

Se drugi obtoženci so bili na dopoldanski obravnavi zaslišani. Tako Franc Završan, ki je imel stike s Torkarjem in je tudi posredoval. Pravi, da ni vedel, da gre za kokain. Kovču je res dal za 17.000 Din kokaina. K temu ga je nagovoril Torkar, ki je dejal: »Ta je velik stiskač. Jaz sem njegov prijatelj.« Njegova sestra Ana je kratko povedala, kako je prišla v to afero. Oba izjavljata, da nista kriva.

Popoldanska razprava

Ob 13 prekinjena razprava se je nadaljevala ob 16. Predsednik je v glavnem zasliševal obdolžence, ki so obtoženi krivega pričevanja v preiskavi, odnosno, ki so nevede zabredli v družbo razpečevalcev ponarejenega kokaina ter jih podpirali, ne da bi imeli iz tega kak materialni dobiček.

Mali Josip, trgovec na Golniku, je izjavil, da se ne čuti krivega. Pripovedoval je, kako se je seznanil z Završanovo in s Torkarjem.

Na vrsto je prišla nato druga skupina razpečevalcev, katerim je kot žrtev padel v roke neki čevljar iz Rožne doline. Opeharili so ga najprej za 14.000 Din, pozneje pa še dvakrat po 3400 Din. To afero so zapleteni lekarniški asistent brez posla Maks Hamerlitz z Bleda, bivši drogist v Ljubljani Ivan Kotar, Lovro Sitar, samski kontornist brez službe v Ljubljani, in še nekateri pomagali.

Lovro Sitar je prav drastično opisoval, kako je nosil kokain čevljarju v Rožno dolino. Ta je kokain v praških vsul v kozarec vode. Delal je z njim »probe kot alkimist«.

Zaslišanje obtožencev je trajalo pozno v noč, nakar se je razprava prekinila ter se bo jutri nadaljevala. Zaslišanih bo 20 prič, sodba bo najbrž objavljena pozno v noč ali pa v četrtek.

Nova planinska postojanka na Pohorju

Maribor, 9. decembra.

Kakor je nedeljski »Slovenec« že poročal, so si postavili aglini slovenjgraški smučarji na Kremžarjevem vrhu svoj lasten dom, katerega slovesna otvoril je bila večera.

K pomembnemu planinskemu slavu se je zbralo okrog 250 ljudi. Ob 11 je po kratkem nagovoru starotški župnik g. Horvat, sam navdušen smučar, daroval na prostem pred domom ev. mašo. Takoj nato je spregovoril pozdravni govor zastopnik SPD iz Slovenjgrada, g. dr. Makso Pohar, ki je pozdravil predvsem zastopnika bana, g. okrajnega načelnika dr. Frana Krašovca, zastopnike sosednjih podružnic SPD ter navzoče planince.

G. župnik Horvat je izročil nato zastopniku SPD krasen križ, ki ga je daroval za kočjo slovenjgraški župnik g. Šoklič. Nato je izrekel pozdrav za zastopnik SPD Maribor. Sledil je otvoritveni govor okrajnega načelnika, ki ga je ob vrodu v kočjo sprejel na staroslovenski gostoljubni način s kruhom in soljo tajnik SPD in tajnik zimskosportnega odelca g. Miloš Tomc, ki ima največ zaslug za postavitev kočje.

Zastopnik SPD g. dr. Makso Pohar se je zahvalil okrajnemu načelniku za otvoritev in g. župniku za blagoslovitev; obenem je izročil krasni diplom dvema najagilnejšima članoma zimskosportnega odelca, gospej Delci Brenčecovi in g. Potočniku Juriju, ki sta vse svoj prosti čas posvetila delu pri postavitvi kočje.

Po oficelnem delu se je razvila nepristiljena domača zabava, ki je potekla v izredno dobrem razpoloženju. K temu je zlasti pripomoglo toplo solnce, ki je obilavalo vrhove s svojimi žarki, dočim je bilo nižavje vrtlo v megleno morje.

Edinstvena odlika novootvorjenega planinskega doma je dejstvo, da leži v sredi najidealnejših smučških terenov. Koča sama je samo proti severu zavarovana z majhnim gozdičem, dočim se takoj za njim odpirajo krasna smučšišča; nobena pohorška postojanka se ne more ponašati s takimi tereni, kakor novootvorjeni dom na Kremžarjevem vrhu.

Dom je pristopen od vseh strani: iz Slovenjgrada je pičlo poldrugo uro hoda, pot je nekoliko strma; iz Trbonji je največ dve uri, pot je izredno položna in vrbni mimo znanega »Pvaniskega Kreuha«; iz Vuzenice je prav tako okrog dve uri; iz Teizla tričetrt ure in od Ribniške kočje (Senjorjev dom) okrog dve uri in pol. Pozimi se na smučkah te časovne razlike seveda izredno zmanjšajo. Nekaj svojevrstnega bo smuk od nove kočje v Slovenjgrada. Dobri smučarji obvladajo to pot, ki vodi izključno po samih odprtih smučšiških, v desetih minutah, v pol uri pa presmuka pot tudi našelabši smučar. Na par mestih bo treba izsekati nekaj grmovja, pa bo nastala naša edina, odlična proga za smuk na Pohorju.

S postavitvijo te kočje, ki je trajen spomenik

Pregled kabla od Črnuč do Ljubljane

Ljubljana, 11. decembra.

Prejšnji teden so Kranjske deželne elektrarne in ljubljanska mestna elektrarna dovršile vsa dela za polaganje kabla od Črnuč do Ljubljane, ki bo omogočil ljubljanski elektrarni prejemati velenjsko elektriko. Obenem pa je bila črnuška transformatorska centrala ojačena na napetost 60.000 voltov, ki je potrebna, da se omogoči dovod velenjske elektrike v Ljubljano.

Včeraj in danes je pregledovala posebna komisija strokovnjakov vse položene kable. Na kablu se je res pojavila obetna napaka, ki jo bomo popravili, kar bo trajalo nekaj dni. Kabel je namreč nekje presekán. Najtežje pa je ugotoviti točno mesto, kje je kabel presekán. Ako bo v kratkem napaka ugotovljena, prične morda še ta teden odajati črnuška postaja tok ljubljanski, ljubljanska elektrarna pa vzporedno črnuški centrali. Tok bo tekel namreč vzporedno, da se kabel temeljito preizkuši in da se tudi praktično pokaže, v kakšni obliki in meri moreta elektrarni druga drugo izpopolnjevati.

Sprva Velenje ne bo zalagalo Ljubljane z svo elektriko, kolikor jo ta potrebuje, tudi izvenšiti ti-

Ljubljanske vesti:

Starinska grafika na razstavi jaslje

Na razstavo jaslje v umetnostnem paviljonu je poslal tudi naš znani poznavalec in marljivi zbiralci stare grafike g. tajnik Pavel Winter večje število leso- in bakrorezov ter malih podob. Listi izvirajo iz XVI., XVII. in XVIII. stoletja, imajo za predmet Božični misterij in so v instruktivne svrhe dobro izbrani. Posebno pozornost vzbujajo veliki lesorez Rojstva Gospodovega Nikolaja Boldrinja, enega najboljših znamenitih italijanskih grafikov iz Tizianovega kroga. Nad vse lepa sta lista Holandca Hermana Swanevelt, ki ljubko predstavljata beg sv. Družine v Egipt. Na prvi pogled vidimo le razgibano heroično pokrajino in šele pri podrobnem ogledu opazimo počivajočo sveto Družino. Isto velja pri listu monogramista iz XVII. stoletja, pri katerem polaga umetnik glavno pažnjo na antično arhitekturo, dočim vidimo nekako dodatno pod lokom v miniaturni obliki Marijo z Detetom ter sv. Jožefa. Dekorativno učinkuje veliki Mezzotinto list »Modri iz jutrove dežele« svojo edinstveno popularno delavnico nabožne grafike Heissa v Augsburgu. Prikupljivo se nam predstavi Holandec Kornelij Cort s svojimi bakrorezi po Tadeju Zuccari. Isto velja za živahno grupacijo pastirjev na Galletovem bakrorezu »Rodil

se vam je odrešenie«. Tudi ostali listi so zelo zanimivi ter dokaj poučni za razvoj in manire bakroreza. Iz male grafike je zanimiv spominke iz XVIII. stoletja, ki ga je podaril kršni boter otroku pri krstu, in pa izredno diskretno in virtuozno izpeljani miniaturni akvarel na pergamentu Sveti Trije kralji. Prihodnje leto imamo v Ljubljani vse državni evharistični kongres, ki bo privedel v naše mesto množice visoke duhovščine in ljudske inteligence. Prav pozdraviti in silno hvaležna bi bila misel, če bi se gosp. tajnik Winter hotel odločiti napraviti nam pri tej priliki obsežno razstavo religiozne grafike iz svoje nadvse bogate grafične zbirke, pri čemer seveda ne bi smele izostati slovenske in tuje svetniške in božjepotne podobice. Njegova razstava te vrste cerkvene umetnosti lanskega leta nam ostane v prijetnem spominu. Zavedamo se, da bi sicer pomenila taka večja razstava za gosp. Winterja ogromen trud, a pri njegovem znanju in izredni ljubezni do te panoge grafike ne dvomimo, da bi se dragevolje žrtvoval in nam pokazal v resnici nekaj lepšega in velesanimivega, seveda če mu gredo pri tem merodajni faktorji na roko.

© Najskrenejša zahvala vsem cenjenim tvrdkam in posameznikom, ki so s svojo darovitostjo pripomogli, da je podpisano društvo moglo za sv. Miklavža razveseliti nad 100 otrok z obleko, obutvijo, živežem in slaščicami. Bog plačaj. — Slovensko krščansko žensko društvo.

© Smučanje v mestnih nasadih in gozdih prepovedano. Smučarji s svojo brezobzirno vožnjo po potih in preko nasadov mladega drevoja resno ogrožajo šetalce in mlade rastline. Radi tega je mestno poglavarstvo odredilo za Cerkovnim gradom pod brezami prostor, kjer edino se smejo smučarji in sančkarji držati. Drugod, pa najsi bode v nasadih ali v gozdu, je smučanje povsod strogo prepovedano. Svetujemo smučarjem, da se v lastnem interesu razven na dovoljenem travniku ne smučajo na nasadih.

© Združenje trgovcev v Ljubljani sporoča članstvu, da stopi v veljavo nova naredba o odpiranju trgovinskih obratov v četrtek, dne 13. t. m. Po čl. 1. smejo biti odprte trgovinske obratovalnice v okolici uprave policije poleti od 7.30 do 12.30 in od 15. do 19. ure; pozimi od 7.30 do 12.30 in od 14.30 do 18.30. Ker se v Ljubljani odpirajo trgovine običajno ob 8. uri zjutraj, apelira uprava združenja na članstvo, da tudi v bodoče odpira svoje obratovalnice ob 8. uri. V ostalem pa se mora članstvo držati obstoječih določil. 17. decembra se letos ne bo proslavil, zato bodo ta dan trgovine odprte. Uprava.

© Pekli odpravili nočno delo. Predsednjam je imela zadruška ljubljanskih pekarskih mojstrov članski sestanek pri »Mraku« na Rimeški cesti, kjer so obravnavali stališče zadruške k novi uredbi banske uprave, ki v soglasju z obrtnim zakonom odpravlja nočno delo v pekarnah. Kakor znano, so se pekarski pomočniki za odpravo nočnega dela že dolgo borili. Sedaj so tudi mojstri, ki so bili zbrani skoraj polnoštevno, sklenili, da se pripravljajo dela, za katera je potreben navadno samo en delavec, pri čem 1. ponoči, skupno delo pa šele ob 4. zjutraj, krup pa se sme razpečevati šele ob 6. zjutraj. Mojstri pa so tudi izrazili dvom, ali se bo to posrečilo vzdržati, češ, da je ravno zjutraj veliko povpraševanje po drobnem pecivu (žemljah, kifljčkih, kraljevkah, slanjenicah itd.), to pa zahteva največ priprav. Zaenkrat bodo pa mojstri le izvajali naredbo, dasi bodo večji pekarski obrati skušali doseči omiljenje naredbe, medtem, ko so mali mojstri povsem zadovoljni z njo.

© Brivnice ob nedeljah zaprte. Jutri stopi v veljavo nova banovinska uredba o obratnem času. S to naredbo morajo tudi brivci ukiniti nedeljsko delo. Kakor znano, so zadnje tedne morali brivci, radi ali neradi, imeti tudi ob nedeljah dopolne odprte brivnice. Po novi naredbi pa morajo biti brivnice ob nedeljah zaprte ves dan. Zadnje nedeljo je bilo poslednjič, da so bile brivnice dopolne še odprte.

© Avtobusno podjetje, ki vzdržuje promet s pokopališčem pri Sv. Križu, pozivamo, da vozi voz tudi ob slabem vremenu redno in točno. Sicer bomo poskrbeli za konkurenco, ki bi bila že davno potrebna na tej progi. Za danes samo toliko. Če bo pa treba, povemo prihodnjič še kaj več. — Obiskovalci pokopališča.

© Zadnja gradbena dela. Gradbena sezona sedaj meseca decembra kar naglo umira. Do

se vam je odrešenie«. Tudi ostali listi so zelo zanimivi ter dokaj poučni za razvoj in manire bakroreza. Iz male grafike je zanimiv spominke iz XVIII. stoletja, ki ga je podaril kršni boter otroku pri krstu, in pa izredno diskretno in virtuozno izpeljani miniaturni akvarel na pergamentu Sveti Trije kralji. Prihodnje leto imamo v Ljubljani vse državni evharistični kongres, ki bo privedel v naše mesto množice visoke duhovščine in ljudske inteligence. Prav pozdraviti in silno hvaležna bi bila misel, če bi se gosp. tajnik Winter hotel odločiti napraviti nam pri tej priliki obsežno razstavo religiozne grafike iz svoje nadvse bogate grafične zbirke, pri čemer seveda ne bi smele izostati slovenske in tuje svetniške in božjepotne podobice. Njegova razstava te vrste cerkvene umetnosti lanskega leta nam ostane v prijetnem spominu. Zavedamo se, da bi sicer pomenila taka večja razstava za gosp. Winterja ogromen trud, a pri njegovem znanju in izredni ljubezni do te panoge grafike ne dvomimo, da bi se dragevolje žrtvoval in nam pokazal v resnici nekaj lepšega in velesanimivega, seveda če mu gredo pri tem merodajni faktorji na roko.

vršujejo se zadnja dela, ki so se pričela to poletje, novih stavbnih prijav pa skoraj ni. Le trgovci Lube Ivan, s Karlovske 30, je pričel graditi na Dolenjski cesti, že blizu Peruzzi-jeve poti, visokopritično hišo z garažo. Pek Karel Sugmar iz Vevče pa je pred kratkim kupil hišo od Rudolfa Moreta v Kladezni ulici, ter namerava tam adaptirati prostore v pekarno.

© Kličite telefon 34-21 za nujna elektro-popravila, podjetje Haviček Fran, Sv. Petra c. 5. © Surov napad. V nedeljo je neki možki s tako surovostjo sunil v trebuh 33-letno postrežnico Marijo Celestino z Zaloške ceste 13, da je reva dobila hude notranje poškodbe ter krvavečo rano. Reševalni avto jo je prepeljal v bolnišnico.

Radovedna Ljubljana

Ljubljanci so na moč radovedni — tako radovedni, da pravijo že podeželski ljudje svojim radovednejšim »ljubljanjskim firbecem«. Svoj »firbec« pase ljubljane povsod, kjer kaj vidi, še večkrat pa tam, kjer se nič ne vidi. Če se hudomušnejši vstavi sredi mosta in gleda v Ljubljano, se nabere takoj okoli njega gruča ljudi in vsi gledajo v Ljubljano, kjer nič ne vidi razum umazane vode...

Tudi skozi plotove radi gledajo fantje ljubljanci, posebno na športnih igriščih. Zlobni jezik pravijo, da so tudi pri kopališčih leseni plotovi prav na gosto prevrtani — ampak to bo bržkone zaradi solca in zraka, ne iz »firbeca«.

Ljubljanski »firbec« dela veliko preglavice že navadnim ljudem, še več pa gospodom na magistratu in v Kazini. Tam mora biti vse »uradno« — tajno; je pa vse tako »tajno«, da ljubljanski firbec že zdavnaj raznese vse tajnosti po celotnem mestu, še predno gospodje predsedniki svoje seje, odpravijo. Ljubljanski firbec namreč nima samo oči, da skozi zid vidi, kjer je luknja skozi, ampak ima tudi ušesa, da sliši celo človeške misli.

Tako je ljubljanski firbec natanko slišal, kdo bo bodoči — no, recimo, cestni pometal, kdo bo prižgal po mestu svetilke na plin, kar jih je še, in kdo bo to in to in to. Vsega tega si pa ljubljanski firbec ne izmišlja, ampak samo pridno hodi gledat na plot, za katerim se skrivajo visoki, recimo, cilindri, pa že vse vidi in vse ve... Ko pa pové, kar vé, se prav potuhnjeno zasmeje, češ: mar mislite, da boste nas? Kaj pa, če bi mi vas?

Šmarje pri Ljubljani

Zadnji čas je bilo pri nas precej prosvetnih prireditvev. 1. decembra je bila po cerkveni slovesnosti pred šolo vsajena Petrova lipa, potem pa se je vršila lepa šolska slovesnost v Prosvetnem domu ob obilni udeležbi. 2. decembra je bila lepo obiskana izseljenska akademija z igro »Begunka«, katero je priredilo tuk. Prosvetno društvo. — 5. decembra zvečer je priredil tuk. Rdeči križ Miklavžev večer v Prosvetnem domu; z dobrim uspehom se je končalo tudi to. — Tukajšnje Gasilno društvo je sklenilo ustanoviti svoj lastni pogrebni zavod, ki naj ob ugodni priliki čimprej začne. — Za misijonarja (misijonskega brata) za južno Afriko se odločil Jože Bozja s Podgorice, p. d. Ambrožev Jože, ter je v ta namen vstopil v semenišče v Ellwangen-Jagst na Württembergu v Nemčiji; to so misijonarji presv. Sreča Jeznovega, katerih vrhovni predstavnik je sedaj Slovenec p. Jožef Musar.

novanje v svoji hiši in ga oskrboval z delom. Tomc je izdeloval oltarje, slike mu je pa oskrboval Wolf. To skupno delo je bilo obema koristno; oba sta imela dosti dela in zaslužka.

Leta 1864 je pa udarila nesrečna strela v to mirno hišo. Wolfov sinček se je oparil in umrl. Od tedaj Wolf ni bil več vesel. Iskal je samoto. Preselil se je v Ljubljano in stanovan v Mediatovi hiši na Dunajski cesti.

Zaradi zveze s Tomcem je postal Wolf izključno cerkven slikar. Slikal je freske in oljne slike. Njegovih del je veliko število, saj je slikal 30 let. Med njegovimi freskami omenimo le nekatere: v Trbovljah 1860—1863, v Velikih Laščah 1861/2, v Strazišču pri Kranju in pročelje v Šmartinu pri Kranju 1865, na Vrhniki 1867. Poslednja slika na zakristijski steni pri Sv. Jakobu v Ljubljani 1868 in ozadje velikega oltarja iste cerkve 1869, v Vipavi 1876/77, na frančiškanski cerkvi v Ljubljani: Angeli se klanjajo sv. Rešniemu Telesu 1882, v Zagorju 1884, dalje v Ribnici, v cerkvi sv. Jerneja v Spodnji Šiški.

Freske je slikal poleti, pozimi pa slike na platno z oljnimi barvami. Leta 1862 je dogotovil sliko sv. Lenarta za Sostro in veliko sliko svete Uršule za Dobropolje, leta 1865 Marijino vnebovzetje za Zali log, leta 1867 več slik za Sv. Jurij pod Kumom, za Svaro Loko in Venco, leta 1873 za Rukono kraljico sv. rožnega raka in sv. Janeza Ev. in 1874 M. B. za šmarnice, leta 1875 za Predvor sliko sv. Petra in križev pot, leta 1878 in 1879 več slik za Sušo pri Zalem logu, leta 1880 sv. Petra in Pavla za Zagorje ob Savi. Za Šmarje je naslikal Marijino rojstvo, kamenjanje sv. Stefana in sv. Kozma in Damijana.

Wolf pa ni bil le dober slikar, ampak tudi izreden učitelj, ki je znal svoje učence navdušiti za umetnost. Hvaležno so se ga spominjali: Miroslav Tome, Janez in Jurij Šubie, Simon Ogrin, Anton Ažbe; marsikaj so od njega pridobili tudi

Mariborske vesti:

Slika občinskega gospodarstva

O bilanci Mestnih podjetij smo kratko že poročali. Ker upravljajo Mestna podjetja skoraj celotno premoženje mariborske mestne občine, nam nudi bilanca zanimivo sliko komunalnega gospodarstva, ki se očituje tako v pregledu celote kakor posameznih podjetij in obratov. Letni obračun za leto 1983 se je zaključil za skoro celo leto, ker med tem časom še ni bila dovršena organizacija Mestnih podjetij. Manjkajo so skrajna poslovni prostori, predvsem pa osebe za uspešno izvedbo tako obsežne računsko operacije, kot je obračun. Izvršiti se je moral namreč podroben popis in ocena vseh obratov, nepremičnin in premičnin, da se je ustvarila podlaga za izdelavo bilance. Oceno vseh proizvajalnih sredstev ter zgradb in zemljišč so izvršile posebne strokovne komisije. Cena proizvajalnih sredstev se je določila ob prvenstvenem upoštevanju namena, kateremu služijo, zemljišč (gozdov, njiv, vrtov, pašnikov) po domnevnem donosu, stanovanjskih zgradb po prometni, javnih in obratnih poslopih pa po stavbeni vrednosti, gramoznic z vrednostjo bodočih stavbišč ter pokopališč po donosni vrednosti.

Tako se je ugotovilo premoženjsko stanje Mestnih podjetij s 31. decembrom 1983 v iznosu Din 84.268.098.29. Imovina pa tvorijo: Premoženjska uprava (stanovanjska, javna poslopja, posestva in stavbišča) Din 39.267.000 stanovanjska poslopja Din 22.759.000, javna 12.790.000, stavbišča 3.529.000. Nepremičnine obratov 13.064.000 (obratna poslopja in zemljišča 8.362.000, Mariborski otok 3.800.000). Vodovodno omrežje 9.730.000, plinovodno omrežje 9.730.000, elektrovodno omrežje 3.308.000, stroji

□ Zrtev ljubezni d obližnjega. Včeraj so imeli v samostanu oč. šolskih sester v Mariboru težko slovo. Poslavljale so se štiri mlade sestre, ki so odpovalje v Južno Ameriko, v San Lorenzo v Argentini, kjer ima mariborska matična hiša svojo postojanko. Sestre Agripina, Ana, Immaculata in Osana bodo prišle v postojanko, ležečo v popolni divjini, kjer vršijo slovenske redovnice iz Maribora misijonsko poslanstvo. Od svoje domovine so se poslovile za vedno, ker se ne povrne nobena več domov. Potovanje je drago in povrnitev bi zahteval preveč stroškov.

□ Beethoven, Gailus, Mokranjac. Trije komponisti svetovnega slovesa bodo izpolnili program koncerta Glasbene Matice 17. decembra. Beethovenovo simfonijo »Eroico«, v kateri je skladatelj proslavil boj za svobodo, je izbrala Glasbena Matica v počastitev spomina blagopokojnega kralja Aleksandra. Jakob Petelin-Lallus je eden največjih naših rojakov. Njegova moteta »Glej, kako umira pravičnik« je ena najglobljih del svetovne duhovne glasbe. Mokranjevo »Opelo« je ciklus žalnih pesmi cerkvenega značaja, pisane na staroslovensko besedilo. Predprodaja vstopnic pri Zlati Brisnik in Höferju.

□ Obiščite razstavo »Brazilca«. Mariborski umetniki so nas s svojo letošnjo razstavo prijetno presenetili. Vsak, ki je razstavo obiskal, je navdušen za lepoto in zanimivost razstavljenih slik in skulptur. Razstava je odprta do 23. decembra. Ljubiteljem slik se nudi ugodna prilžnost, da si oskrbijo najlepša božična darila na razstavi.

□ Usoden požar radi eksplozije svetilke. V Trnčah, občina Rača, so imeli velik požar, ki je uničil dvema sosedoma imetje. Ogenj je povzročil nesrečen slučaj. Posestnik Sprinčnik Fric je šel zvečer krmit živino. Svetil si je pri tem s petrolejko. Kar je svetilka eksplodirala in gorila tekočina se je razlila po suhem senu. V trenutku je bil hlev v plamenih, da je posestnik še jedva utegnil odvezati živino. S hleva je ogenj preskočil na gospodarsko poslopje in hišo ter upeljal vse do tal. Prav tako se je vnel 10 metrov oddaljen skedenj sosedu Alojza Gselmana. Zgoraj je skedenj, kolarnica, parna. Ob posestnika trpita okoli 100.000 Din škode, zavarovana sta pa za mnogo manj.

□ Konec proge št. 5. Na mestnih podjetjih so sklenili, da se tokom teke tedna ukinejo promet na avtobusni progi št. 5, radi preslake frekvence. Zanimivo je, da so poprej prebivalci koroškega predmestja zahtevali tako avtobusno zvezo s mestnim središčem, sedaj pa je baš oni, ki so si poprej najbolj prizadevali, niso uporabljali. Ali ni stvarne potrebe za progo ali pa je bila napatno izpeljana? Zaenkrat si bodo oddahnili stanovanjci in trgovci v Gosposki ulici. Pa ne za dolgo, ker se na Mestnih podjetjih baviyo resno z načrtom izpeljati progo št. 1. skozi Gosposko ulico.

□ Vse narobe... Decembar nam prinaša cvetje. Na vrtu g. Glančnika na Fali se je razcvetel velik grm japonske češnje, da kar žari, kakor v maju. V Mariboru v parku cvete rumeni nagoj, pri

1.431.000, naprave 2.229.000, aparati 2.884.000, oprava 287.000, orodje 110.000, motorna vozila 1.823.000 (od tega avtobusi 1.009.000), vprežna vozila 128.000, bicikli 10.000, konji 6000, pnevmatika 305.000, pisarniške potrebščine 141.000, zaloga 1.932.000, dolžniki 3.915.000, poštno ček račun 7000, blagajna 441.000, vrednostni papirji 63.000 Din. V postavki: dolžniki so na prvem mestu zaostanki na električnem toku z 1.179.000, na vodni nakladi za 916.000, za elektriške instalacije in material 639.000. Na najemninah je 265.000 Din zaostankov.

Amortizacijskih posojil je vključenih na premoženju MP 46.710.000, najeta so pa pri 14 denarnih zavodih. Na prvem mestu je Mestna hranilnica mariborska z 19.000.000, na drugem Mestna hranilnica v Kranju s 6 in na tretjem Pokojninski zavod s 5 milijoni. Stroški znašajo v obračunu 18.240.000; od tega tvorijo najvišjo postavko plače in služnine z 2.972.000, na drugem mestu pa bencin z 1.054.000 Din. Dohodkov je bilo 17.867.000, od tega največ za električni tok (3.901.000), potem najemnine stanovanjskih hiš (2.170.000) itd. Prebitek izkazujejo 4 mestna podjetja in sicer plinarne (58.000), elektropodjetje (1.146.000), klavnica (347.000) in prodajalna MP. Zanimivo je, da je plinarne sedaj že drugo leto aktivna, kar je v glavnem za sluga vodstva, ki je organiziralo skupno nabavo plinovega premoga za vse jugoslovanske plinarne. Primanjkljaji izkazujejo: vodovod, gradbena uprava, premoženjska uprava, avtobusni promet (364.000), kopališče, Mariborski otok (390.000) in pogrebni zavod. Skupno je primanjkljaja 373.235.21 Din.

Vurbergu imajo hrib, ves pokrit z rumenim cvetjem trobentic. V uredništvo smo dobili že polno pošiljk pomladnega cvetja.

□ Sečnja božičnih drevesc. Banska uprava zopet opozarja, da je sekanje igličastih drevesc v mladih nasadih prepovedano. Za božična drevesca se smejo sekati samo v prebiralni sečnji drevesca, ki prihajajo v poštev za čiščenje in redčenje gozda. Kdor prevaža ali prodaja božična drevesca, se mora izkazati s izvornim potrdilom občine, v kateri so bila drevesca posekana.

□ Gospod sodnik, nikoli več! Zanimiva razprava je bila včeraj pred malim senatom. Na zatožni klopi dve mladi, elegantni dami v kožuhih. Takozvana boljša družba. Po sredi pa je bila neka zagonetka z odvzetim plaščem, ki so jo sodniki razvozljali ter prisodili mlajši Viniki De S. 300 Din ali 3 dni, pa le pogojno na 2 leti, njeno sestro Ivko G. pa so oprostili. Bilo je mnogo joka in stoka pri obsojenih, ko jo je g. predsednik očetovsko opozarjal na nevarnost življenja. »Gospod sodnik, nikoli več!« je bila potem zaobljuba...

□ Ljubezniv mož... Pred okroglim sodnikom na zatožni klopi mož zrelih let, 52 letni posestnik in slikar Franc Muhič iz Ključarovec. Za njim, na klopi za priče, njegova boljša polovica, znatno mlajša žena. Predmet obtožbe: težka telesna poškodba. Dne 5. oktobra je mož ženi Katarini povezal na glavo lonec, v katerem je bilo dva in pol litra vrelega mleka. Žena je zadobila hude opekline po glavi, obrazu in ostalem telesu. Obtožence pripoveduje, da sta se z ženo sprla pred večerjo. Očital ji je nezvestobo v tako izbranih izrazih, da mu je žena odvrnila, da ga gre tožiti. Moža je to pogrelo, zgrabil je lonec z vrelim mlekom in nesreča je bila tu. Izvedenci so ugotovili, da so bile opekline nevarne, I. in II. stopnje. Mož prizna. Pravi, da je dejanje izvršil v jezi in iz žalosti, ker mu žena ni zvesta. Med razpravo pride do sporazuma med ženo in možem. Žena končno izjavi, da možu odpusča dejanje, na kar sledi sodba, ki je radi odpustanja mila: 15 strogega zapora, ki ga je pa mož preстал že s preiskovalnim zaporom. Spravljena in pomirjena sta se oba zakonca odstranila iz razpravne dvorane.

□ Milo za drago. Nekateri mariborski vrtnarji in kmetje iz mariborske okolice so zaprosili v nekaterih mestih v Savski banovini, tako v Čakovcu in Varaždinu, da bi smel prodajati na tamšnjih trgih proizvode svojih vrtnarjev in polj. Pa so jih vsa tamšnja mesta zavrnila, češ, da imajo dovolj proizvodov na trgu iz lastnega območja in ne rabijo druge konkurence. Tržni odsek mariborske občine se sedaj bavi z načrtom, da ukine prodajo na trgu vsem prodajalcem iz okolice Čakovca in Varaždina, ki vozijo na trg svoje proizvode kar na tovornih avtomobilih.

— Ko se začne cevi poapnjevati, deluje uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice na redno izpraznjenje drevesa in zmanjša visok naval krvi.

Kulturni obzornik

Slikar Ivan Wolf

Ob 50 letnici njegove smrti.

Deželni muzej, sedaj Narodni muzej v Ljubljani je bil dograjen leta 1884. Treba ga je bilo še okrasiti. Deželni odbor je to delo poveril slikarju Ivanu Wolfu. Slikar je bil tega naročila zelo vesel, čeprav se tedaj ni dobro počutil. Da bi se zaradi odra domenil, se je z izvoščekom odpeljal k stavbeniku Treotu. Ko pride izvošček do hiše, ustavi voz, odpre vrata in najde slikarja mrtvega. V vozu ga je zadela kap. Bilo je 12. decembra 1884, torej prav pred 50 leti.

Ivan Wolf je bil rojen leta 1825 v Leskovcu pri Krškem. Leta 1836—39 je obiskoval gimnazijo v Novem mestu. Ker za uk ni imel veselja, pač pa za risanje, se je posvetil sobnemu slikarstvu pri mojstru Burji v Ljubljani, kjer je našel dobrega druga Ivana Borovskega, s katerim sta ostala prijatelja do smrti. Iz Ljubljane je pozneje odšel v Lino, odtod pa leta 1845 potrjen k vojakom. Bival je nekaj časa v Kanizi na Ogrskem, potem pa v Ankoni in Benetkah v Italiji. Leta 1848 se je udeležil vojne; leta 1849 je postal nadporočnik, a je še isto leto dal slovo vojaštvu in vstopil v Benetkah v službo tovarne bronastih izdelkov podjetnika Hasselquist kot risar; v prostem času pa je zahajal na akademijo in se uril v risanju in slikanju. Tu se je seznanil z znamenitim slikarjem Canonom in Anselmom Feuerbachom.

Ko se je leta 1858 povrnil v Ljubljano, se je poročil. V tisti dobi je živel v Šent Vidu nad Ljubljano podobar Matej Tomc, ki je imel vedno dosti dela. Povabil je Wolfa k sebi, mu dal sta-

P. Aleksander Roblek, Anton Jebračin in njegov zvesti prijatelj Ivan Borovsky.

Slikarska doba na Slovenskem od leta 1860 do 1900 se zaradi velikega vpliva Wolfovega lahko imenuje Wolfova doba.

V. Šteska.

Vombergarjeva »Vrtnitev« v Kranju. Joža Vombergar je imel pred leti z »Vodo« veliko srečo, moralno kakor gmotno. Ker se mu je to pot obneslo, si je dejal: Saj greš Res, z vso sopo se je polotil dela in spisal kmečko dramo »Vrtnitev«, pri kateri pa je imel bolj nearečno roko — obvisel je v povprečnosti in zelenem začetništvu. Poznanje odras mu je tu na moč tuje. Cela ploha za hudo neverjetnih in nedoganih nastopov in prizorov. Zapletek po nepotrebnem medel in raztegnjen, le ne vem, kaj imata opraviti s celoto istorija o poroki in poročna pesem; konec pa je odrsko popolnoma nemogoč. — Jezik mu je klen. Zaključne scene v vsakem dejanju pa so neverjetno močne in hudo efektne; tu se pokaže vsa Vombergarjeva izkazna darovitost. Marsikaj v Vombergarjevi »Vrtnitvi« me pa spominja na Rostandovo »Veste«. Ob kratkem: prenačelnost in prva slava sta mu na moč škodovali. Za podeželske odre pa je »Vrtnitev«, po krepkih črtah, zelo pripravna, posebno pa za božični čas. V takšni obliki jo je vprizorila Jug. strokovna zveza v Kranju.

Ven in ven znova občudujemo idealizem naših mladih fantov in deklet od tega prosvetnega dela in venomer znova se čudimo porastu in vzniku igranja teh mladih igrancev. Od predstave do predstave raste kviku. Kar je ustvaril Mirko Cegnar z Jankovo vlogo, je že veliko nad povprečnostjo; tako dovršenega igranja že dobrih par let sem nismo videli na tem odru. Pretresljiva in močna v svojih izbruhih je bila brdka gospodinja na Zapiazu

— Olga Zavrlava, ki je dala parkrat v svoji tihi in globoki žalosti navretni solzam. Ob njej sta rasla v svoji tugi in skrbi za Zapluz gospodar Peter — Martin Benedik in zelo nadarjena Mala Sodia, od katere se veliko pričakujemo. Vse preostale manjše vloge od Lenarta mimo Anžka do Francke so bile pogodne in dobro podane.

Zaključni sceni prvega in tretjega dejanja (ki je bilo povsem spremenjeno) ostaneta v svoji občutenosti in lepoti nepozabni. Tu je bilo opaziti celo nadih simbolike — ob kateri se je nasploh prav nalhalo razpletala vsa ta svetofona prigoda.

Kajpak imajo ti mladi igravci v Petru Malcu skrbnega in paznega učitelja in mentorja.

»Radiotehnik« Z majhno zakasnitvijo je izšla četrtita, to je decembarska številka »Radiotehnik«, ki je po svoji vsebini zelo pestra. Na uvodnem mestu prinaša: Razvoj mehanike elektronov (Ivo Pirkoč). Prav za prav samo začetek razvoja do Lorentzove in Einsteimove teorije. Nadaljeval se bo v januarski številki. Inž. Šleibinger nadaljuje zanimivo teorijo čevl s katodnim žarkom — instrumenta za vsa merjenja. Lahko dostopna izvajanja ponazorje s številnimi skicami in diagrami. Revija prinaša opis in navodila za izgradbo detektorskega aparata in modernega dvocevne aparata za priključek na omrežje, kar bo amaterju-praktiku zelo dobrodošlo. Teorijo elektronov (z zaščitno mrežo) obravnava poseben članek. Omeniti je še opa visokofrekvenčne oscilatorja. Povebiti moramo opozoriti na rubriko »na kratkih valovih« (vaje jugoslovanskih amaterjev na 80 m pasu), ki prinaša vpogled v delovanje naših domačih amaterjev pred dvema letoma. Da je naše amaterstvo v zastoju, je iskati vzroka tudi v dejstvu, da vprašanje amaterjeve oddaje na kratkem valu ni zakonito rešeno. — »Radiotehnik« se naroča v Knafličevi ulici 18, III.

Meteor nad planinami in nad Mariborom

Ljubljana, 11. decembra.

Potniki, ki so bili med prazniki na izletu na Planici, pripovedujejo o redkem naravnem pojavu, ki so ga tam doživeli. Nekako ob pol 7 zvečer, ko je bil že popoln mrak, se je nebo nenkrat razsvetlilo. Nekateri so opazili na nebu veliko plameto, ki se je razletela, oziroma vodoravno razširila, drugi pa so videli samo svetel vodoraven pas, ki se je polagoma krčil, dokler ni izginil. Prikazen je razsvetlila okolico s lučjo, podobno dnevnim. Kakšne pol minute je bilo vse obžarjeno z belo lučjo. Prikazen je bila nekako v smeri proti Bejaku. Za umetno raketo tu nedvomno ne more iti, najbrže gre za meteor izredne velikosti in hitrosti, ki pa je najbrže zgorel že v zraku.

Maribor, 11. decembra.

Včeraj smo poročali o čudovitem naravnem pojavu. Nad Kamnico pri Mariboru so videli pri belem dnevu velik meteor. Danes pa se je oglasilo v našem uredništvu več oseb, ki potrjujejo opazovanje tega pojava ter zagotavljajo, da je meteor celo padel v bližini Kamnice na zemljo. Ravnatelj mestne plinarne g. inž. Tomšič je bil v nedeljo na

Pohorju. Ob tridesetih na štiri popoldne je opazil sij padajočega meteora, ki se je izgubil nad Dravo. Hip nato je sledil močan pok, kakor da bi ustrelil s topom. Istočasno se je v Kamnici vršil pogreb posestnika Heu-a. Ko so odhajali pogrebi od hiše, ki leži tik Drave, jih je silovito prestrašil ognjeni sij, ki se je pojavil nad njihovimi glavami, kakor da bi padala ognjena krogla z neba. Sij je sledil strahovit strel. Praznoverne je naravni pojav navdal s hudo bojaznijo ter so se začele širiti takoj najrazličnejše domneve, samo na meteor ni nihče mislil. Se danes se po Kamnici govori o tem čudnem pojavu. Neki delavec, ki je bil takrat na cesti pod Kamnico, pripoveduje: »Opazil sem sij na nebu, kakor da je švignila strela. Čulo se je močno sikanje, kakor vihar, v hipu se je svetla točka skoro nad mojo glavo razdelila na tri žarčice iskre, vso okolico je obilila vijoličasta svetloba in že je odmeval močan pok. Zdelo se mi je, da so padle iskre na Dolinškovo posestvo.« Tako delavec, ki je bil očividca. Mogoče je meteor v resnici padel na tla v Dolinškovi drevesnici. Bilo bi zanimivo, če bi se javili še drugi očividci.

računski pisarni najkasneje do 16. t. m. Priložiti je potrebno sledeče: Za otroke nad 18 let starosti je potrebno predložiti: za dijake šolska potrdila, za hčerke, katere so v službi in ne zaslužijo več kot Din 200 mesečno, potrdilo delodajalca in bolniške blagajne, hčerke brez službe, da so brez imetja in v oskrbi staršev. Na vseh potrdilih je potrebna sledeča klavzula: Takse prosto no 6. zakona o takсах v zvezi §§ 102—105 zakona o državnem prometnem obseju. Obenem je potrebno oddati stare vloške in znesek Din 1 za novi vlošek. Vsak naj vzame s seboj tudi penzijski dekret. Kdor bo pa svojo legitimacijo v tem letu še rabil, lahko isto odda po novem letu. — Društvo železniških upokojencev za drav. ban. v Ljubljani.

Ni potrebno, da Vam nikotin škoduje, toda ko opazite le najmanjšo posledico nikotina, **»RADENSKO!«** Nikotin krči krvne žile, poveča tlak krvi, moti srce, pospešuje sklerozo, draži živce. **»RADENSKA«** širi krvne žile, manjša tlak krvi, krepi srce, preprečuje razvoj skleroze in miri živce. Da bi se nagajeni k skleroz (50 letniki!) in pušice, je za Vas nikotin škodljiv in morate brezpogojno piti **»RADENSKO!«**

— Zopet požar v kočevski okolici. V teku dobrih 14 dni je na kočevskem že tretjič gorelo. V vseh treh slučajih so bili škodni žrtve požigalke roke. To pot je poneti okrog 10 začel v Mlaki pri Kočevju goreti skedenj posestnika Königa Franca, ki je doma v Gorenjem. Požar je opazil neki vasalet, ki je brž obvestil bližnje sosedo. Zasilen znak za gasilce sta kmalu dali tudi obe kočevski tkačnici, ki sta s svojimi turbovno presekanih znaki zbudili skoro vse mesto. Gasilci so brž pohiteli z motoriko v Mlako, vendar niso mogli ničesar rešiti, pač pa so bližnje s slamo krite hiše obvarovali nesreče. Königov skedenj je bil velik. V njem je imel sena kakih 2.500 kg sam, sosed Poje Jožef pa 5.000 kg, dalje stelje in deščice za pokrivanje, kar je vse z veliko silo gorelo. Tudi Verderber Franc je imel notri spravljeno stelo. Vsi trije so oškodovani za kakih 8.000 Din. Zavarovan je bil samo König. Ogenj je bil očitno podtaknjen ljudje so radi tega zelo vznemirjeni.

— Tatovi opleni trgovino. Iz Slovenskih Konjic poročajo: Mirno vas Tepanje je v nedeljo jutraj presnetila vest, da so v noči od sobote na nedeljo vlomilci opleni trgovino priljubljenega trgovca Jakoba Lamuta. Način tatvine je silno drzen in kaže, da so bili na delu zelo spretni vlomilci. V trgovino so prišli tako, da so sneli z oken šipe. Nato so skozi okno odnašali kos za kosom, predmet za predmetom, dokler niso odnesli vsega, kar je bilo količnik vredno. Skodo cenijo na 14.000 Din. Denarja vlomilci niso dobili, ker je prejšnji večer poslovalkinja vso gotovino odnesla s seboj. Konjski orožniki so šli takoj, ko so zvedeli za vlom, na delo. Sumijo več oseb domačinov, da so v zvezi z vlomom. Z nesrečo priljubljenega trgovca sočustvuje vsa vas.

— Pri haemeroidih, zaprtju, ranitvi črevesa, tvorih, pritisku vode, bolečinah v križu, tesnobi v prsih, utripanju srca ter omotici dosežemo z uporabo naravne »Franz-Josef« grenčice vselej prijetno olajšanje, večkrat pa celo popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni predpisujejo v mnogih slučajih vsak dan jutraj in zvečer pol kozarca »Franz-Josef« vode.

— Nesreča pri nogometu. V ljubljansko bolnišnico so v nedeljo zvečer pripeljali 20-letnega delavca pri Dukič Franca Kralja, iz Lok pri Trbovljah. Kralj se je kot gledalec udeležil v nedeljo neke nogometne tekme, pri tem pa ga je soigralce sunil med igro s čevljem v glavo ter mu prebil lobanjo. Kraljevo stanje je resno. — Vlomna tatvina v kočevski rudniški delavnici. V teku preteklega tedna so opazili v takozvani bogerski delavnici rudnišča TPD v Kočevju, da je zmanjkalo razno orodje, med drugim več plošč, razno merilno orodje v skupni vrednosti okrog 3.500 Din, in pa velik gonilni jermen, vreden okrog 2.200 Din. Tatvina se je izvršila tako, da so storilci ponoči na delavnici odtrgali več desk in se splazili noter ter si nabrali raznega orodja. Del ukradenega orodja je bil najden pri storilcih v bližnji okolici, med tem ko za gonilnim jermenom ni nobenega sledu.

— Požar v novomeški okolici. Iz Novega mesta poročajo: V nedeljo okrog 6 zj. je tuljenje sirene na magistratnem stolpu vrгло novomeščane s postelj. S svojim dvakratnim zaletim tuljenjem je naznala požar v bližini mesta. Gorelo je v vasi Krka, pol ure od mesta, pri posesti Moharju. Zgoraj je velik skedenj. Uničen je tudi ves krompir, ki je bil v kleti pod skednjem. Istotako tudi repa in drugi pridelki. Na kraj nesreče je prihitelo novomeško gasilsko društvo. Gasilci so napeljali vodo iz kakih 100 m oddaljene Krke ter pogasili ogorke. To je v 14 dneh že drugi požar v okolici



»DONAT« vreloca

Vprašajte Vašega zdravnika!

Novega mesta, ki je bil po vsem videzu podtaknjen.

— Jugoslovanska knjigarna priporoča cerkvenim zborom sledeče božične pesmi: Adamič K., Dan žari o polnoči. 12 božičnih pesmi za mešani zbor, solo in orgle. 24 Din. Adamič K., Božični preludiji. 11 Din. Čadež V., Rajske strune zadoneli! Dvajset starejših božičnih pesmi za mešani zbor. 20 Din. Lavtizar J., Osem božičnih pesmi za mešani zbor. 12 Din. Jobst A., Sv. Trije Kralji, za mešani zbor. 5 Din. Premrl St., Božične skrivnosti. 16 samospesov za bariton in klavir. 25 Din. Premrl St., p. H. Hugolin Sattner, Dve božičnici. Dvo-glasna ženska zbor s klavirjem. 10 Din. Premrl St., »Le spic in 30 ve lesene jaslice. Božične pesmi za mešani zbor. 3 Din. Premrl St., Slava Bogu na višavi. Deset božičnih pesmi za mešani zbor in orgle, part. 24 Din. Sattner p. H., Božični-ee. 6 božičnih pesmi za mešani zbor z orglami. Part. 20 Din. Glasovi po 4 Din. Sieherl Jos., Pastirici iz spanja. 16 božičnih pesmi raznih skladateljev za mešani zbor. Part. 36 Din, glasovi po 6 dinarjev. Sieherl J.-Premrl St., Pridite molit Jezusa. 17 božičnih pesmi (Riharjevi, Cvekovi, Vavk-novi in drugi napravi). Za mešani zbor. Part. 30 dinarjev, glasovi po 6 Din. Štek Breda, V zvezdi-cah žari nebo! 11 božičnih pesmi za mešani zbor. 20 Din. Zeleznik M., Kristus rojen je. 10 božičnih pesmi za mešani zbor in orgle. 15 Din.

— Po pol leta so snežke nenadomestljive. Ze zgodaj pomladi Vas varujejo prehlada. Vaša garderoba bo ponovno obogatela, če nosite Wimpasing snežke.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, jeter, srca, proti kamnom, skleroz, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Kaj pomenja podatek v mednarodnih dekalumenih? Znanstvena raziskovanja v fabrikacijski tehniki žarnic streme že dalje časa za tem, da se doseže kar najgostopodnejša razsvetljava na ta način, da se na eni strani poveča svetlobna množina, a na drugi strani pa zmanjša poraba učinka. Nove Tungusam D žarnice pomenjajo v tem pogledu znaten napredek, kajti s pomočjo nove konstrukcije, nitke, ki je zvita v dvojni vijak, se je posrečilo povečati svetlobno množino do 20%. Da bi se s tem dosežena večja gospodarnost že vnaprej jasno spoznala, so žarnice po njihovi svetlobni množini označene z mednarodnimi dekalumeni in ne kakor doslej po porabi učinka v wattih. Pojavlja se tako v našem življenju nov pojem — dekalumen — ki bo v kratkem ravnotako znan, kakor na primer konjska sila ali meter. »Lumen« je merilo za svetlobno množino, ki jo daje moderna žarnica. Ker pa je ta enota zelo majhna, se uporablja v praksi enota, ki je enaka njeni desetkratni vrednosti: dekalumen. Doslej je bila na žarnicah navedena samo poraba učinka v wattih. To pa ni zadostovalo za presojanje kakovosti žarnice. Poleg porabe učinka je treba vedeti predvsem tudi svetlobno množino, ki jo žarnica oddaja, kajti kakovost žarnice je odvisna od ugodnega razmerja teh dveh faktorjev. Kdor kupuje žarnico, mora vedeti ne samo, kolik učinek porabi, temveč tudi, koliko svetlobe oddaja za ta učinek. To je sedaj že vnaprej na vpogled pri Tungusam D žarnicah z novim podatkom v mednarodnih dekalumenih in s podatkom v wattih. Žarnice, ki nimajo podatkov v dekalumenih, hočejo prikriti svojo majhno svetlobno množino in ni izključeno, da v razmerju s porabljenim učinkom oddajajo le polovično svetlobno množino.

— Utvin gospodinjki koledar za leto 1935, XV. letnik je izšel. Poleg praktično urejenega gospodinjkega troškovnika prinaša nedeljske jedilnike za celo leto, več drugih jedilnikov, večernih in postnih, ter mnogo kuharskih receptov za dobro in ceneno hrano. Nadalje je v koledarju več gospodinjinskih sestavkov in nasvetov ter obširno poročilo o snovanju in gibanju v ženskem svetu v minulem letu. Gospodinjki koledar, ki ga je uredila, kakor vse dosedanje letnike, Utva, se naroča v Ljubljani, Mirje 27. Razprodajo ga pa tudi vse knjigarne dravske banovine. Cena za izvod 20 Din, po pošti 22 Din.

— Močnje v želodcu in črevesu, ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoznost, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo »Franz-Josef« grenčice.

— Pri haemeroidih, zaprtju, ranitvi črevesa, tvorih, pritisku vode, bolečinah v križu, tesnobi v prsih, utripanju srca ter omotici dosežemo z uporabo naravne »Franz-Josef« grenčice vselej prijetno olajšanje, večkrat pa celo popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni predpisujejo v mnogih slučajih vsak dan jutraj in zvečer pol kozarca »Franz-Josef« vode.

— Nesreča pri nogometu. V ljubljansko bolnišnico so v nedeljo zvečer pripeljali 20-letnega delavca pri Dukič Franca Kralja, iz Lok pri Trbovljah. Kralj se je kot gledalec udeležil v nedeljo neke nogometne tekme, pri tem pa ga je soigralce sunil med igro s čevljem v glavo ter mu prebil lobanjo. Kraljevo stanje je resno. — Vlomna tatvina v kočevski rudniški delavnici. V teku preteklega tedna so opazili v takozvani bogerski delavnici rudnišča TPD v Kočevju, da je zmanjkalo razno orodje, med drugim več plošč, razno merilno orodje v skupni vrednosti okrog 3.500 Din, in pa velik gonilni jermen, vreden okrog 2.200 Din. Tatvina se je izvršila tako, da so storilci ponoči na delavnici odtrgali več desk in se splazili noter ter si nabrali raznega orodja. Del ukradenega orodja je bil najden pri storilcih v bližnji okolici, med tem ko za gonilnim jermenom ni nobenega sledu.

— Požar v novomeški okolici. Iz Novega mesta poročajo: V nedeljo okrog 6 zj. je tuljenje sirene na magistratnem stolpu vrгло novomeščane s postelj. S svojim dvakratnim zaletim tuljenjem je naznala požar v bližini mesta. Gorelo je v vasi Krka, pol ure od mesta, pri posesti Moharju. Zgoraj je velik skedenj. Uničen je tudi ves krompir, ki je bil v kleti pod skednjem. Istotako tudi repa in drugi pridelki. Na kraj nesreče je prihitelo novomeško gasilsko društvo. Gasilci so napeljali vodo iz kakih 100 m oddaljene Krke ter pogasili ogorke. To je v 14 dneh že drugi požar v okolici

— Davčni odbor za mesto Celje za odmero pri-dobne bo začel posloovati v petek, dne 14. t. m. — Za božičnico revne mladine. Državni kra-jevni zaščiti dece in mladine v Celju so za božič-nico še darovali: celjska okoliška občina 2400 Din in Celjska posojilnica 500 Din. Odbor izreka do-brotnikom najpriširnejšo zahvalo. — Za revno šolsko mladino na okoliški deški šoli. Državna krajevna zaščita dece in mladine v Celju je naklonila okoliški deški šoli 3250 Din za božičnico. Šolsko upravitelstvo izreka za ta veli-kodušen dar veliki dobrotniki iskreno zahvalo. — Vodovod na Dobravci. Stanovanci ob cesti na Dobravo že nekaj let pričakujejo objubljeni vodovod. Ker se naprava istega do danes še ni izvršila, se ponovno obračamo na merodajno mesto s prošnjo, da bi ob blizbi nastala končno resnica. Brez obširne obrazložitve lahko mirno trdimo, da je prebivalstvu na Dobravi pitna voda že iz hi-gijenskih ozirov neobhodno potrebna. — »Nova doba« nam je v zadnji številki posve-tila zaradi našega članka o združitvi celjskih občin celo prvo stran. Nas zelo veseli, da nas v Zvezni tiskarni tako zelo spoštujejo, in jim objubljam, da bodo dobili primeren odgovor.

LJUDSKA UNIVERZA V LJUBLJANI
Danes predavata v tečaju »Naša država« g. prof. Zalaznik: Naše gore ter g. prof. dr. Kropivnik: Začetki osebojenja.

Skolija Loka

Tudi v našem mestu, ki je znano po svoji celovški zgodovini, so obrtniki proslavili teden na praznik, 8. decembra dopoldne z lepo uspehim zborovanjem v osnovni šoli. Udeležba od strani obrtnikov in rokodelske-ga stanu je bila zelo lepa. Zastopane so bile razne javne korporacije in uradi po svojih predstavnikih, ki so v svojih daljših ali krajših govorih poudarjali važnosti in vi-soko strokovno delo domačih obrtnikov, ki za tujim blagom nič ne zaostaja. Lepa pa je bila misel, da naj bo obrtnik tudi točen v času, danem za izdelavo, in zmeren v cenah, pa tudi tujim tvrdkam naj se trdo stopi na prste! Tudi reklame naj se zanje v listih ne sprejemajo. Vse pa je izvenlo: »Svoji k svojim, kupujte domače blago!« Dal Bog, da bi bilo tako!

Skupna zaprisega vseh rezervnih oficir-jev iz kranjskega in radovljanskega okraja je bila v nedeljo dopoldne ob 10 v loški vo-jasnici. Nj. Vel. kralju Petru II. sta se pri-vezance zaprisegli g. mestni župnik Podbev-šek. Vsem zapriseženim so ga. oficirji tak. polka prijazno postregli z zakusko. — Pri-hodnjo nedeljo pa bo zaprisega rez. moštva. Po svetu so najrazličnejše afe. Tudi v Loku so zelo slikovite: zaenkrat evete tako zvana cementna in ovsova afera. Morda bo vendarle kaj zrastle!



DRAMA — Začetek ob 20

Sreda, 12. decembra: Waterloo. Red Sreda. Cetrtak, 13. decembra: Miga, dekle z Montparnasa. B. Petek, 14. decembra: Zalujoči ostali. Red A. Sobota, 15. decembra: Matiček se leni. Premijera. Izen. Nedelja, 16. decembra ob 15: Orlid. Izen. — Ob 20: Waterloo. Izen.

OPERA — Začetek ob 20

Sreda, 12. decembra: Sv. Anton, vseh zaljubljenih pa-tron. Red A. Cetrtak, 13. decembra: Hoffmannove pripovedke. Red Cetrtak. Petek, 14. decembra ob 15: Hovandina. Dijaška pred-stava po značilnih cenah ob 15 Din. Sobota, 15. decembra: Izgubljeni valček. Red C. Nedelja, 16. decembra ob 15: Od bajke do bajke. Balot. Izen. — Ob 20: Traviata. Izen.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 12. decembra ob 20: Urh, grof Celjski. Red B. Cetrtak, 13. decembra ob 20: Konflikt. Red C. Zaužane cene. Petek, 14. decembra: Zaprto. Sobota, 15. decembra ob 20: Zalujoči ostali. Red A.

Naznanila

Ljubljana

1 Na jutrišnjem prosvetnem večeru s Salestjanskem mladinskim dnu bo predaval urodnik g. dr. Lojze Kuhar o svojem poletu z avijonom »Generalfeldmar-schall von Hindenburg« iz Zemuna v Nemčijo in nazaj. Zanimivo predavanje bodo poslušale številne sklopi-tonske alike. Vstop prost. 1 Mladinska zveza Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani vprizori v soboto, 15. decembra v dvorani Delavske zbornice Petrovčevu dramo v treh dejanjih: »Duse«. To je drama iz kmečkega življenja, ki vje pla-telj poudarja ljubezen do rojne grude, ki kaže tudi duše, ki na njej prebivajo. Cene sedežev: 8, 6, 4 Din, stojalca 2 Din. Predprodaja vstopne v tajništvo Jugo-slovanske strokovne zveze, Miklošičeva cesta 22, I, od 8 do 12 in od 14 do 18. K obliki udeležbi vabi odbor. 1 Peski ob grobljenju Matice. V četrtak, 13. de-cembra ob 20 sestanek in valja vsakega zboru. Vabljeni vsi dosednji člani zboru. Zadržani naj se rjensmo iz-javijo, da bodo sodelovali pri izvedbi nadaljnjega pro-grama. Turzjski zbor naj vrne vse notni material. Odbor. 1 Kino Kodeljevo bo predaval drevi ob 20 film s krasnim španskim petjem »Carmenita« (W. Baxter, Couehita Montenegro). Cene znane. 1 Nočno službo imajo lekarne: mr. Ustar, Selen-burgova 17; dr. Kmet, Tyrševa 41, in mr. Trnkoczy, 27. Mostni trg 6.

Celje

1 Koncert Schubertovih kompozicij. Jutri, v če-trtek, ob pol 9 zvečer bo v kino-dvorani hotela Sko-borne koncert Schubertovih kompozicij. Koncert pri-redi Moško pevsko društvo v spomin pokojnega dru-štvenega predsednika Avgusta Pachaffa, ki je, kakor znano, umrl letos poletu tragične smrti v Trstu.

Maribor

1 Akademsko kongregacija ima drevi ob 8 ob-čajal sestank. 1 Ljudska univerza v Studenih ima jutri, v četrtak, predavanje o sadnem drevu in škodljivcih. Predava okraj šol. nadzornik Močnik. 1 Licitacija na tukajšnji carinarstvi bo jutri, v četrtak, ob 10 dopoldne. Prodajajo se bo razno zaple-njeno blago. 1 Redni občni zbor Slovenskega ženskega društva v Mariboru se vrši v sredo, dne 12. decembra ob 20 v prostorih Ljudske univerze. Ob tej priliki predava ga. prof. Milica Schaub-Ostrovška: »O miru. Vab-ljene vse članice.

Naše dijaštvo

Redni cerkveni sestank imata obe akademski kon-gregaciji. Kongregacija Kraljevega svetlostoja drevi ob 19.45 v prostorih jezuitske samostana, Zrinjskega ce-sta 9; kongregacija Marijina Oznamenja pa drevi ob 20.15 v hišni kapelici oo. Frančiškanov. Ker je to zadnji sestank pred božičem, vabiva vse tovaršice, da se ga polnoštevilno udeleže. Novinci vabljeni! — Prefekta.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 12. decembra: 12.15 Vokalni koncert Ade Sari na plošah 12.50 Poročila 13.00 Narodnoobrambni dan 13.10 Cas, balmeta godba na plošah 18.00 Plošče po željah 18.20 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) 18.30 Plošče po željah 19.10 Voznja šolskega namazaja (dr. M. Kovačič) 19.30 Nacionalna ura: Prota Matija Sennarović (univ. prof. VI. Djorović) 20.00 Vokalni solistični kon-cert Julija Beteta 20.40 Čelo solo (Zlatko Najler) 21.00 Slovenski vokalni vokalni poje slovenske narodne 22.00 Cas, poročila 22.15 Radijski orkester.

Drugi programi

SREDA, 12. decembra. Belgrad: 19.10 Iz Traviata 20.00 Ljubljana — Zagreb: 20.00 Ljubljana — Dunaj: 17.05 Koncert del Aleks. Burgstallerja 19.30 Mandolinistični koncert 20.00 Ant. Wildmans in glasba 22.35 Espe-rantski večer 23.00 Orkestralni koncerti — Budimpešta: 17.30 Glasna glasba 19.45 Operne arije 20.35 Zabavna glasba 22.25 Plošče 23.00 Glasna glasba — Milan-Trst: 17.10 Komorna glasba 20.45 Igra, nato plena glasba — Rim-Rari: 17.10 Komorna glasba 20.45 Prens oper — Prag: 19.30 Italijanske pesmi in arije 20.00 Orkestralni koncert — Varšava: 19.00 Vokalni koncert 20.00 Plošče 21.00 Chopinova klavirska glasba 22.15 Plošča glasba — Berlin: 21.10 Zabavni koncert — Königsberg: 19.30 Plošče 21.10 Webrov koncert — Hamburg: 19.00 Iz severne Nemčije 21.10 Godba na pihala — Frankfurt: 19.00 Komorna glasba 21.10 Brucknerjev koncert — Lipska: 19.00 Groteska 21.00 Simfonični orkester — Köln: 19.00 Kaba-ret 21.00 Koronacija in valčki — Frankfurt: 18.50 Zabav-na glasba 21.10 Smejajo se radiu — Stuttgart: 18.20 Ga-lantne malenkosti 21.00 Radijski orkester — Monako: 19.00 Solistični koncert 21.10 Veseli in resni razgovori z glasbo — Cirihi: 20.30 Glasniški dialekt 21.20 Radijski orkester — Strassburg: 19.45 Radijski orkester 22.45 Pot enolajauk.

Kaj pravite?

Moderno dobo imenujemo »doba tehnike«. Tehnika pa pravi, da ima nalogo človeku in ši-valim olajšati njihovo mehanično delo in ga nado-mestiti s stroji.

Ali je tehnika glede ljudi dosegla svoj namen, je dvomljivo. Kapitalisti so s tehniko prav zado-voljni, brezposelnih reveži pa nekoliko manj.

Nikakor pa ni dosegla tehnika svojega namena glede živali in še nobena žival ne bo ostala več živa, ena bo živala večno: uradni »šimel«.

»Šimel« je za urade neobhodno potreben, kdo pa naj si za vsak uradni slučaj ali primer, ki so si podobni kakor jajce jajcu, ugiba in piše vedno sveže rešitve, dokler leže po mizah in predalih stare rešitve ali »šimelnice«?

Zgodí se pa včasih, da se tudi pohlevni uradni »šimel« nekoliko splati. Te dni se je splašil nekje okoli Litije in zgodovino svojega življenja je pustil zapisano v spomin poznim rodovom na koščku pa-pirja.

Na tem papirju beremo, da neki posestnik izza preteklega leta ni ostal državi in občini nič dolžan in letos do 15. novembra tudi nič. Ta mesec pa — tako je zapisal »šimel« 7. decembra — dolguje gospod posestnik tole:

Državni davek	4	Din
Avtonomne doklade	8	Din
6% zamudne obresti	7	Din
Eksekucijski stroški	23.75	Din
Skupaj	42.75	Din

Zraven je pa napisal še to-le:

»Če do 15. decembra ne bi bil poravnani v pla-tilo dospeli znesek, velja ta opozorilna položnica za izvršen opomin, in 8 dni pozneje se uvede ru-bež. Stroški opomina znašajo 1%, rubeža 2% od zasostanka, v vsakem primeru pa najmanj 10 Din.«

Kaj pravite g. urednik: ali ni to imeniten ga-lop ali celo »centre-à-larre«, a kakoršnega se je spustil uradni šimel, ne da bi bil našel kje kakšen esostanek?

Nemški otroci so nekaj let za svojo zabavo: »...und es erscheint am weissen Himmel Feuer rot ein blauer Schimmel!«

Kakšne barve mora biti le ta naš »šimel«, da je tako razbrzan in korajžen?

Koledar

Sreda, 12. decembra: Aleksander, mučenec; Dionizija.

Novi grobovi

† V Mariboru je v nedeljo, 9. decembra zve-čer Bog poklical v večnost svojo zvesto 72-letno služabnico Elizabeto Junger, roj. Smigoc. Služila je nad 20 let kot vdova na pristavi ptujskih proštov. Pred tremi leti je s svojo hčerko Roziko prevzela gospodinjstvo v ptujski prošti. Pred 14 dnevi se je z bivšim ptujskim proštom dr. Zagarjem pre-selila v Maribor. Bila je vedno delavna, ponižna, skromna in pobožna služabnica, ki se je že več let z vsakdanjim sv. obhajilom pripravljala za večnost. Tudi zadnji dan se je še okrepčala s sv. popot-nico. Pokopali so jo v turek popoldne na Magda-lenskem pokopališču v Mariboru. Bog ji bodi za vsa njena dobra dela bogat plačnik!

† V Zvirčah pri Hinjah je v nedeljo, dne 9. decembra po mukopolnem trpljenju umrl posest-nik g. Blatin Jožef. Bil je zelo ugleden in visoko naobražen mož, občinski odbornik občine Hinje in blajajnik krajevnega šolskega odbora v Zvirčah. Z njim je izgubila občina Hinje preudarnega sve-tovalca, šola v Zvirčah pa umnega in skrbnega odbornika. Odšel je v večnost iskati plačila k Vse-mogočnemu za svoja dobra in pravična dela in za njim žalujejo poleg njegovih svojcev in prijateljev vsi, ki so ga ljubili in spoštovali in ga bodo težko pogrešali v svojih vrstah. Pokopali so ga v turek dopoldne na domačem pokopališču. Naj mu bo Vsemogočni plačnik za njegova dela, njegovim svojcem pa naše iskreno sožalje!

† V Mengšu je umrla g. Frančiška Kvas iz Trzina. Pogreb bo v četrtak ob 10 dopoldne. Naj v miru počiva! Zalujočim naše sožalje!

Osebnosti

— Izpit za mornariškega poročnika je napravil g. Vladimir Trop, sin hotelirja v Laškem. Česti-tamo!

Ostale vesti

— Družba sv. Rafaela za varstvo izseljencev v Ljubljani sklicuje v smislu družbenih pravil in sklepa družbinega odbora svoj redni občni zbor, ki bo danes v sredo, dne 12. decembra 1934 ob 5 popoldne v Delavski zbornici v Ljubljani, Miklošič-eva cesta št. 22. Na ta občni zbor se vabijo vsi člani Družbe sv. Rafaela in vsi dobrotniki in pri-jatelji izseljencev. — Predsednik.

— Poziv. Od razprave »Prof. dr. Karol Glaserc je še ostalo nekaj ponatisov, ki jih brezplačno po-šljem tistim ki so srajca tržaškega profesorja poznali in cenili ali se najraje znanjajajo. — Prof. Anton Dolar, Maribor.

— Žele

Celo nogo podaljšajo - ameriški zdravniki seveda

»Popular Science Monthly« iz New-Yorka poroča o čudovitem uspehu ameriških kirurgov. Ljudje, ki radi raznih boleznih ali raznih nesreč hodijo okrog s skrajšano nogo, se bodo po tej lahko pomagali. Postali bodo zopet povsem normalni. Ameriškim kirurgom se je namreč posrečilo krajšo nogo podaljšati, tako da je bila njena dolžina povsem enaka drugi.

To se je posrečilo znamenitemu ameriškega ortopedu. Neki newyorški kirurg je namreč izumil pripravo, s pomočjo katere je mogoče podaljšati nogo. Operacija je seveda silno težavna in zahteva nenavadno spretnost. Kolikor je znano, so takšne operacije izvedli doslej samo v ortopedični bolnišnici v New-Yorku. Operacija sama ne pomeni, potrebno je tudi delo narave. Brez narave kirurg sam ne more podaljšati kosti. On jo lahko samo prežaga. Narava mora nato preskrbeti za kostno tkivo, ki podaljša nogo.

Že prerez kosti same zahteva nenavadno spretnost kirurga. Navadno prežagajo mečno kost in golenico v spodnjem stegnu, včasih pa

tudi v zgornjem, ako je treba nogo posebno podaljšati.

Prav na debelo bomo opisali operacijo; podrobnosti so pač umljive samo zdravnikom. Nekako 7,5 cm nad gležnjem zarežejo več centimetrov dolg vrez na kost. V času operacije je seveda bolnik pod narkozo. Nato prerežejo mečno kost posevno. Skozi golenico potegnejo štiri koščke žice. Dva kosa gresta skozi kost v bližini kolena, drugi prebode kost blizu gležnja in četrti gre skozi kost in peto. Golenico nato prerežejo.

Še ko je bolnik pod narkozo, spravijo nogo v posebno pripravo, ki ima tri ročice. Ob te ročice zvežejo žice, ki molijo iz noge. Nato zašijejo glavno rano (prerez) in nesejo bolnika na posteljo. Rana se mora ozdraviti od 5-6 dni. Potem šele se začne natezanje. Zato je potrebna posebna priprava z vijaki. Prerezane kosti vleče zdravnik polagoma narazen. To mora seveda delati silno previdno. Vsak dan sme povleči kosti narazen kvečjemu za 1,5 mm; v nasprotnem primeru se operacija ne posreči.

Bolniki pripovedujejo, da pri tem natezanju ne trpijo.

Ko je kirurg svoje delo opravil, nastopi narava. Zdravniki so že davno ugotovili, da kosti same iz sebe proizvajajo novo kostno tkivo. Tako narava sama s tem tkivom izpolni kratko vrzel, ki je nastala med obema deloma prežagane kosti. Na ta način je mogoče ustvariti v enem mesecu za 5 cm tkiva in tako podaljšati nogo prav za toliko. Ko je bila noga podaljšana do zaželjene dolžine, odstranijo posebno pripravo. Nogo postavijo v mavco, v katerem mora ostati toliko časa, dokler roentgenološka preiskava ne pokaže, da je novo kostno tkivo dovolj močno. Nato potegnejo žice iz kosti. Pri tem niti ni treba, da bi postavili bolnika zopet pod narkozo. Operacija in rekonvalescentna doba trajata skupno kakih 6 tednov.

Doslej so takšno operacijo izvedli na bolnikih, ki so jim pokvarile ude razne bolezni. Prav tako ni nikakega dvoma, da se bo toliko bolj posrečilo izvesti operacijo na zdravih ljudeh, ki so si nogo pokvarili pri kakšni nesreči.



Sovjetska pošta je izdala spominske znamke, ki naj bi Ruse spominjale na tragični polet v stratosfero 30. jan. 1934, ko so letalci Vasenko, Usikin in Fedosenko dosegli višino 22.000 m in se nato ubili. Izdane so bile 3 serije, in sicer nosi vsaka sliko enega izmed treh letalcev.

Da mi ostaneš zdrav

Otrok, ki še niso stari dve leti, ne nosi iz hiše, ako je zunaj temperatura pod ničlo. Otroke od 2 do 6 let lahko neseš na prosto, ako je temperatura 2 do 4 stopinje Celzija pod ničlo. Na otroka pazi posebno pri kopanju, ker je pri tem velika nevarnost, da se prehladi.

Ne čitaj med hojo in vožnjo. Zdravniki so ugotovili, da pri tem oči trpijo, ker se ti knjiga v rokah trese. Tudi čitanje na vlaku ni posebno priporočljivo, še posebno tistim ne, ki nimajo dobrih oči.

Ne razvadi svojega ušesa s tem, da ga neprestano mašiš s pavlo. Uho se pomelkuži. Včasih pa je to vendar priporočljivo, ako ima kdo radi prestane usesne bolezni občutljiva ušesa. Pavla namreč prepreči nabiranje prahu in drugih nečistih snovi v ušesu. Če ti je uho občutljivo, glej, da ti ne pride med kopanjem voda v njega.

Slike izpod morja v radijskem aparatu

Dr. Hartman v New Yorku, najboljši raziskovalec oceanskega življenja, ki je dosegel na svojih potovanjih do 700 m globine, je zgradil »robot-potapljača«. Aparat je opremljen z močnim elektrovodom, ki razsvetli oceansko temo. Čim opazi raziskovalec v aparatu nekaj zanimivega, že sproži filmsko kamero, ki takoj brezžično oddaja posnete slike naprej. Vsi lastniki radio aparatov za sprejem slik (televizorjev) v Zedinjenih državah lahko gledajo te pri-zore, posnete v oceanski globini.

Pogreb sovjetskega oblastnika



V četrtek so pokopali v Moskvi znanega Kirova, ki je postal žrtev atentata. Med pogrebom je bilo silno mraz, saj je toplotni kazal 14 stopinj pod ničlo. V sredo do polnoči je bilo truplo izpostavljeno v dvorani rdeče palače. Ljudje so prihajali iz Moskve in iz bližnjih krajev, da se poslovijo od komunističnega voditelja. Zadnji je prišel Stalin v spremstvu svojih najozojih sodelavcev. Poljubil je svojega tovariša na čelo. Za njim je prišla še vdova Marija Lvovna. Ponoči so nato telo vpepelili, nakar so v četrtek zopet izpostavili pepel v dvorani. Popoldne je bil pogreb, in sicer prav slo-

vesno. Na Rdečem trgu se je zbrala poleg delavstva tudi vojska. Ob 1 so Stalin in tovariši nesli žaro s pepelom na nosilnicah in to skozi vojaški špalir. Ustavili so se pred Leninovim mavzolejem. Kakor rečeno, je bilo strašno mraz. Kljub temu so Molotov, Kaganovič in Jenukidzen govorili skupno nad poldrugo uro in slavili pokojnika. Nato so vzdali žaro.

Naša slika nam kaže trenutek, ko peljejo Kirovo truplo na lafeti čez Sverdlovov trg. Za krsto vidimo Stalina (št. 1), Vorosilova (2), Molotova in Kaninina.

Srčnih bolečin ne bo več

Zopet je šlo v svet ime slavnega ruskega zdravnika. Profesor Smirnov, ki je specialist za srčne bolezni, je izumil umetno srce, ki vam ga kar postavi namesto bolnega, ako ga je treba operirati. Ta priprava je iz gumija. Umetno srce prečisti in popravi ter ga postavi zopet na nega zdravnika dovolj. Med tem časom bolno srce prečisti in popravi ter ga postavi zopet na mesto. Bolnik mora nato počivati več tednov. Ako se količjak premakne, ali razburi, zaigra svoje življenje. Prof. Smirnov trdi, da so se mu doslej operacije povsem posrečile. Tako so mu na primer prinesli v bolnišnico delavca, ki je imel hude srčne krče. Pet minut mu je delovalo umetno srce; med tem časom je zdravnik srce prečistil. Danes je delavec zdrav in dela zopet v tovarni.

Čudne reči, toda zdravniška veda je že tako napredovala, da se nam to poročilo zdi verjetno.

★

Z Dunaja poročajo, da so zdravniki v nedeljo s srčnim šivom rešili življenje 32-letnemu šoferju Otonu Maršku. Prišel je v gostilno v Galitzky Strasse in se tam sprl z ženo. Nenadoma je zapustil gostilno, pozneje so ga našli na cesti s prebodenim srcem. Nož si je potisnil naravnost v srce in sicer v desno srčno zaklopko. Prišel je avtomobil reševalne postaje. Odpravili so ga naglo v bolnišnico, kjer ga je zdravnik takoj operiral in mu zašil srce. Dovajali so mu naglo kri drugih in ga ohranili pri življenju.



»Aha, izginiti si hotel, kaj?«

»Niti ne mislim na to; vadam se le v ksilofonu.«



Mati albanskega kralja, Šadije, je v Draču umrla za pljučnico.

Domišljija in resnica

V newyorško policijsko šolo je stopil med poukom neki gospod, nekaj sporočil ravnatelju in se takoj odstranil. Čim so se zaprla vrata, je ravnatelj naročil slušateljem, naj popisujejo zunanost tega moža. V odgovorih so morali navesti, ali je imel temen ali svetel površnik, trd ali mehak klobuk, kakšne barve je bila njegova palica in v kateri roki jo je držal? Presikovalne oblasti in tudi psihologi so ponovno preizkušali na ta način točnost podatkov, navedenih po pričah. Newyorški odgovori so posebno zanimivi. Izmed 42 gojencev policijske šole je odgovorilo 17, da je držal obiskovalec palico v levici, dočim je 22 gojencev videlo palico v desnici. Trije sploh niso vedeli, v kateri roki je držal palico. Zato pa je vseh 42 gojencev odgovorilo, da je bila palica temne barve. V resnici obiskovalec sploh ni imel palice! Tudi v tem primeru je bila bo vprašanju podžgana domišljija silnejša kakor spomin.

„Heil Pilsudski!“

Poljski železničarji, ki morajo prevzemati na obmejnih postajah nemške vlake, so se začudili, ko so jih pozdravljali Nemci z besedami: »Heil Pilsudski!« Nemci so pojasnili na njih vprašanje, da je predpisan ta pozdrav iz Berlina. Poljaki so to sporočili v Varšavo, toda niso marali odgovorjati: »Heil Hitler!«

★

Arabski zdravnik Rhazes je že v 9. stoletju napisal knjigo o ošpicah.

Število rdečih krvnih teles znaša pri odraslem 25-30 bilijonov.

Hiša strahov

V Saragossi na Španskem je že več tednov vladal velik strah. V neki hiši je namreč kar naenkrat začelo strašiti. Prebivalci so slišali glasne točeče glasove in vsakovrstno zmešano govorjenje, kar jim je vsako noč pregnalo spanec. Poslej so vsak dan in vsako noč slišali ta strašni glas. Dva človeka, ki sta stanovala v tej hiši, sta se tako prestrašila, da sta od strahu umrla. Ker strah le ni nehal rogoviliti, so se začeli prebivalci seliti iz hiše strahov.

Sedaj je posegla vmes policija, ki je strah kmalu našla. Prijeli so namreč 18-letno služkinjo Paskvalo, ki je duševno precej zmedena. Deklica se ni zavedala, kaj dela, in tudi ni vedela, da ima dar »govoriti iz trebuha«, valed česar je ponoči tako govorila in s tem dajala od sebe tiste strašne glasove, ki so celo mesto spravili pokoncu. O tem sedaj piše vse svetovno časopisje, uboga reva pa bo po vsej seveda v norišnici, kamor so jo že oddali.

Šest bolgarskih komunistov obsojenih na smrt

Te dni je bila izvršena smrtna kazen nad šestimi bolgarskimi komunisti, ki so bili obsojeni na smrt. Obsojili jih je vojaško sodišče. Obtoženi so bili, da so med armado ustanavljali komunistične celice. Med obsojenci je pet vojakov. Kakor rečeno, so bili vsi ustreljeni.

V samotni sta iskala srečo

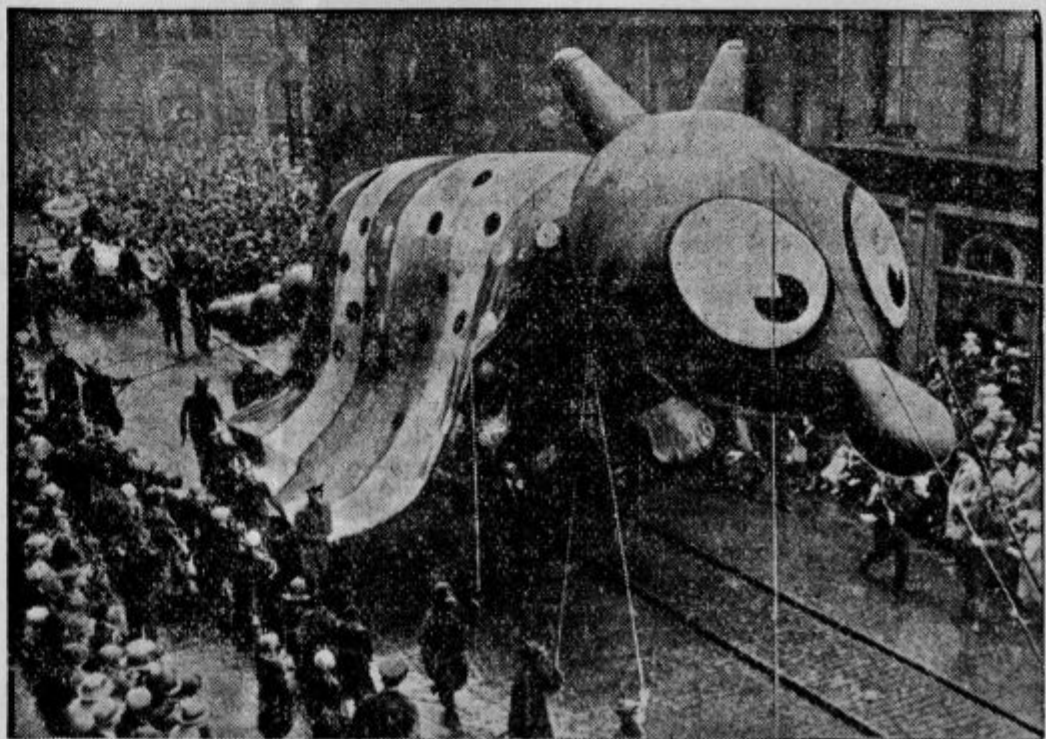
Prizor z otoka Galapagos. Zdravnik dr. Ritter se je odpovedal vlemestnemu življenju. V družbi Dore Koerwinove je šel iskat srečo na otoke Galapagos. Ne vemo, ali sta bila Ritter in njegova družica tam srečna. Na vsak način se je ta robinzonada končala nesrečno, saj je dr. Ritterja te dni zadela sončarica.



Sončna pega naznanja vojno l. 1940

Snimki, katere je omogočil največji daljnogled zvezdarne v San Francisku, so ugotovili na soncu novo velikansko pego. Mora biti vsaj dvakrat večja od naše zemlje. Na sliki je videti samo klockotajoče žrelo, ki je polno nekažne kaše. Znanost še niti ne domneva o njenih sestavnih delih. Vodstvo zvezdarne smatra sedanjo pego za znanilko novega maksimuma, ki se bo uveljavil v popolnem obsegu okoli leta 1940. V tem času bo trpela zemlja pod vplivom novih sončnih madežev za magnetnimi viharji in občutnimi vremenskimi nepravilnostmi. Naraslo bo število srčnih napak in sl. Pisatelj Herbert

Wells je prepričan, da se bo pričela leta 1940 tudi nova svetovna vojna. Kakor znano, se Wells rad bavi z napovedmi. Med drugim je napovedal v romanu »Vojna v zraku« boj Nemčije z Ameriko za svetovno oblast. V tem boju nastopijo Zeppelin. V ostalem Wells ne mara, da bi ga imeli za preroka. On izraža samo svoje prepričanje na podlagi domneve, da so vplivali sončni madeži tudi na mednarodne dogodke leta 1914. Wells sicer ne ve, ali se bosta spopadli Evropa z Azijo, ali Azija z Ameriko. Sedanje politično stanje ne kaže nobene neizogibne vojne nevarnosti za katerokoli posamezno državo.



Zahvalni dan za dobro letino (Thanksgiving-Day) v Ameriki obhajajo namesto z molitvijo s sprevedom, v katerem so letos vodili »šivalski balon«.

Gospodarstvo

Pred plenarno sejo zbornice

Zasedanja zborničnih odsekov

Trgovski odsek

V torek dopoldne je bila pod predsedstvom načelnika g. Elsbacherja iz Laškega seja trgovskega odseka Zbornice za TOI v Ljubljani.

Uvodoma se je g. predsednik v lepih besedah spomnil blagopok. kralja Aleksandra I. Zedinitelja, nato pa prešel na dnevni red. Poročilo o zborničnih akcijah s posebnim ozirom na trgovstvo je podal tajnik g. dr. Pless. Sprejet je bil tudi zbornični proračun tako, kot ga je predložil finančni odsek zbornice, ki je o tem razpravljati pretekli mesec. Sledila je razprava o reviziji zborničnih taks po nalogu banske uprave. Takse so bile večinoma znižane. Obsežna debata se je razvila z ozirom na zahtevo kompetentnih mest, da se znižajo inkorporacijske pristojbine za združenja. Združenja so zbornico opozorila, da če pride do tega znižanja, ne bodo mogli več izpolnjevati svojih nalog v zadostni meri, ker bo težko vzdrževati uradno poslovanje na višini, nemogoče pa bo dajati podpore v socialne svrhe ali pa obrtnim nadaljevalnim šolam. V zvezi s tem je bila tudi debata o predlogih za ureditev administrativnega poslovanja združenj. Sprejet je bil pravilnik za podeljevanje uranov iz podporna sklada viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Sledila je razprava o raznih pravilnikih k zakonu o obrtnih, n. pr. glede sejmov itd. Glede uvedbe starostnega zavarovanja je bilo podano poročilo o zadnjem predlogu, ki je bil izdelan v Belgradu in predložen nedavni konferenci v Belgradu. Sklenilo se je opozoriti merodajne faktorje, da naj bi se pred uveljavljanjem tega zavarovanja zaslila združenja za njih mnenje.

Obrtni odsek

Seja obrtnega odseka pod predsedstvom g. Rebeka je bila v torek dopoldne in popoldne. Na

Kliring z Nemčijo

Nekaj časa je izgledalo, ko da se stanje v našem kliringu z Nemčijo izboljšuje, toda najnoveše poročilo Narodne banke za 8. december beleži ponoven dvig našega salda. Znašal je 1925 milij. Din je bil ta dan izplačan avisto št. 2.181 z dne 21. septembra. Po zadnjem izkazu za 30. november je bil izplačan avisto št. 2.062 z dne 18. septembra. Po sedanjem stanju je težko pričakovati skorajšnjega izboljšanja, ker se naš izvoz v Nemčijo ni dosti zmanjšal. Gibanje salda v nemškem kliringu nam kaže tale tabela:

Dne 28. septembra	126,0 milijonov Din
> 20. oktobra	160,0
> 6. novembra	180,0
> 17. novembra	176,0
> 24. novembra	171,6
> 30. novembra	175,7
> 8. decembra	192,5

Sanacija naših kreditnih razmer

V okvirju Ljudske univerze v Ljubljani je predaval v ponedeljek, 10. t. m., o organizaciji denarnega in kreditnega trga v Jugoslaviji in njega sanaciji gl. tajnik Zbornice za TOI g. Ivan Mohorič. V svojem izčrpnem predavanju je orisal strukturo našega denarnstva, ki je zelo različna od one v drugih, posebno vzhodnih pokrajnih državah. Ravno radi te različne strukture se je izkazalo, da ne gre važnih vprašanj reševati po enem samem kopitu. Tudi kmečka zaščita je potrebna za razne kraje odn. razmere v državi raznih oblik. V nadaljnjih svojih izjavah se je dotaknil tudi kreditne politike Narodne banke, katero je podvrnil kritiki zlasti za delovanje banke v letu 1931, ko bi se z njeno res aktivno pomočjo dala kriza prebroditi drugače. Njegovo predavanje je izzevelo v predlog, da naj Narodna banka da denarnim zavodom v obliki novih reskontnih kreditov na razpolago potrebni znesek, ki bi služili za plačilo malih vlagateljev, katerih vloge ne presegajo 10.000 Din. Teh vlagateljev je na stotisoče, vendar znašajo njih vloge v celoti samo okoli 866 milj. dinarjev. Če bi se to doseglo, potem bi vse vprašanje znatno izgubilo na ostrini, ker bi bili zadovoljeni baš socialno najbolj potrebni. Končno tudi ta švota ni prevelika, da ne bi bila zmogljiva.

Zmanjšanje števila borz v Nemčiji

Med zadnjimi gospodarskimi zakoni v Nemčiji je izšel tudi zakon o novi ureditvi nemških borz. Doslej je obstajalo v Nemčiji 21 borz, ki so po deloma prav majhne z malim prometom. Ukinejo se po novem zakonu borze v Königsbergu, Magdeburgu, Stettinu in Zwickau. Združijo pa se tele borze v večje enote, ki dobe drugačne nazive: 1. bavarska borza združuje avguburško in monakovsko v Monakovem; 2. hanzeatska borza v Hamburgu združuje borze v Hamburgu, Bremen in Lübecku; 3. saška borza v Lipskem združuje borze v Chemnitzu, Draždanah in Lipskem; 4. rensko-vestfalska borza v Düsseldorfu združuje dosedanje borze v Kölnu, Düsseldorfu in Essenu in 5. rensko-majnska borza v Frankfurtu, ki združuje dosedanje borze v Frankfurtu in Mannheimu. Ostanejo pa poleg teh borz še borze v Berlinu, Vratislavi, Hannoveru in Stuttgartu. Tudi niso z novo uredbo prizadete blagovne borze.

Prvi občni zbor za 1934. V Službenih novinah objavlja Banka Zlatibor, d. d. v Belgradu poziv na glavno skupščino delničarjev dne 3. februarja v Belgradu, kjer se bo razpravljalo o bilanci za 1934.

Jasenica, d. d. v Belgradu. Na zadnjem občnem zboru je družba sklenila v svrhu kritja izgub do 31. decembra 1933 znižati delniško glavnico od 10 na 5 milijonov Din. Znižanje se bo izvedlo na ta način, da se prežigosa nominalna vrednost delnice od 10.000 Din na 5.000 Din in sicer do 15. januarja. Istočasno je bilo sklenjeno, da se glavnica zopet zviša od 5 na 17 milijonov Din z izdajo 2400 novih prvenstvenih delnic s 5.000 nominala. Upravni odbor je zaenkrat sklenil, da se vplača letos 3 milijone Din, ostanek pa se plača do konca leta 1933. Na podlagi tega se vrši dne 31. decembra 1934 vpis 600 prvenstvenih delnic po 5.000 Din nom.

Znižanje diskonta v Romuniji. Letos je romunska narodna banka 5. aprila znižala svojo eskontno obrestno mero od 7 na 6%, pretekli teden pa je obrestno mero ponovno znižala za 1% in sicer na 5%, tako da je v Romuniji, kjer so tudi razmere na denarnem trgu nepovoljne, nižja oficialna obrestna mera kot pri nas.

tej seji je bilo podano poročilo o poslovanju zbornice, njenih akcijah za obrtništvo, o reviziji zborničnih taks ter o proračunu za 1935. O akciji zbornice v davčnih zadevah je poročal g. Zagar. Sprejet je bil pravilnik o podeljevanju podpor iz zborničnega sklada za onemogle obrtnike. Sledila je razprava o izvedbi ministrskega razpisa glede občejanja združenj z oblastmi in glede znižanja inkorporacijskih pristojbin, kjer bi slednje pomenilo za mnoga združenja preveliko povečanje doklad, če hočejo vzdrževati svoje poslovanje na višini. Sprejet je bil na znanje sporazum z okrožnimi odbori glede mojstrskih izpitov, kjer se bodo pritegnili h komisijam tudi obrtniki iz dotičnih krajev. Končno je bilo sprejeto poročilo o poslovanju Zborničnega urada za pospeševanje obrti.

Industrijski odsek

V torek popoldne se je vršila seja industrijskega odseka pod predsedstvom g. Dragotina Hribarja. Predvsem je zbornični industrijski odsek obravnaval proračun zbornice za leto 1935 in zbornično doklado za 1935 ter vprašanje revizije zborničnih taks. Nadalje je razpravljalo o izjavi, ki jo je zbornica dala glede predloga o minimalnih mezdah, v tej izjavi se zbornica zavzema za enotno ureditev tega vprašanja za vso državo. Obširno se je pečala z odklonitvami odobrenj za že obstoječa tekstilno-industrijska podjetja. Pri razpravi o davčni preobremenitvi šumskega gospodarstva se je z več primeri pokazalo, kako jemljejo posebno visoke samoupravne doklade konkurenčno močnost našemu lesu in pritiskajo cene navzdol. Pri razpravi o načrtu uvedbe starostnega zavarovanja in zavarovanja za onemoglost se je pokazalo stališče proti nameravani centralizaciji in so bile odklonjene nekatere nesmiselne določbe najnovejšega projekta. Sledila so poročila gg. zborničnih svetnikov o gospodarskem položaju v Sloveniji.

Borza

Dne 11. decembra 1934.

Denar

V današnjem prometu so narasli vsi tečaji razen Curiha.

V zasebnem kliringu je na ljubljanski borzi avstrijski šiling ostal neizpremenjen 8.10—8.20, na zagrebški je pa popustil na 8.08—8.18. Grški boni v Zagrebu 28.65—29.35, v Belgradu 28.60—29.30. Angleški funt je nekoliko popustil in je notiral na zagrebški borzi 228.39—229.99, na belgradski pa 227.61—229.21. Španska pezeta v Zagrebu 5.70 bl. Ljubljana. Amsterdam 2315.40—2326.76. Berlin 1372.36—1383.16. Bruselj 799.68—803.62. Curih 1108.35—1113.85. London 169.36—170.96. Newyork 3397.16—3425.42. Pariz 225.71—226.83. Praga 143.01 do 143.87. Trst 291.74—294.14. Curih. Pariz 20.365. London 15.3175. Newyork 309.125. Bruselj 72.15. Milan 26.375. Madrid 42.175. Amsterdam 208.875. Berlin 124. Dunaj 73.20 (57.25). Stockholm 78.80. Oslo 76.80. Kopenhagen 68.25. Praga 12.91. Varšava 58.15. Atene 2.93. Carigrad 2.50. Bukarešta 3.05. Buenos Aires 0.7675.

Vrednostni papirji

Tendencja je postala živahnija, kar se je poznalo tudi v dvigavanju tečajev. Posebno znatno se je okrepila vojna škoda. Toda promet ni oživel in je bil slab. Na zagrebški borzi je bilo zaključenih samo 300 kom. vojne škode.

Ljubljana. 7% inv. pos. 69—70, agrarji 40—41, vojna škoda 330—339, begl. obv. 54—56, 8% Bler. pos. 62—64, 7% Bler. pos. 54.50—55.50, 7% pos. DHB 64—66.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 69.50 den. agrarji 40.50 den., vojna škoda 338—340 (336), 12. 337—340, 6% begl. obv. 55 den., 8% Bler. pos. 62 do 63, 7% Bler. pos. 54.50—55, 7% pos. DHB 62 do 63. Delnice: Narodna banka 4800—5000. Priv. agr. banka 220—223 (220). Osi. slak. tov. 120 bl. Union 50 den. Trboveljska 101—108 (60 po 100).

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. pos. 70—71, agrarji 41—41.50, v. škoda 336.50—337.50 (338.50), 12. 336.50—337.50 (339, 337), 6% begl. obv. 56—56.50 (56.50), 12. 56.25—56.75 (56.70), 8% Bler. pos. 62.50—64 (63), 7% Bler. pos. 55—55.50 (55.50), 7% pos. DHB 63—65.50 (64.50). Delnice: Narodna banka 5000 bl. Priv. agr. banka 223.50 den. (221).

Žitni trg

Položaj za pšenico je postal nekoliko prijaznejši. Slejkoprej kupujejo blago vojaške komisije po ceni do 110, ravnotako pa znaša tudi drugače nakupna cena pšenice v Vojvodini 108—110. Poudaba je zelo slaba, ker kmetje ne prihajajo dosti na trg. Tudi koruza je postala nekoliko čvrstejša, ker je zanjo znatno povpraševanje za izvoz v Avstrijo. Casu primerno suha koruza stane par. Indija 62.50, umetno sušena Tovarnik pa 70. Za termine trenutno nihče ne daje blaga. Moka je ostala neizpremenjena v ceni: 195—200. Za črne moke je znatno povpraševanje iz Bosne in Hercegovine in se je tudi razlikla med 2 in 5 zmanjšala od prejšnjih 20 na 15 Din za 100 kg.

Ptuj

Proslava Brezmadežne, ki jo je priredila Dekliška Marijina družba pri oo. minoritih v nedeljo, dne 9. t. m. v mestnem gledališču, je nadvse pričakovano dobro uspeša. Gledališče je bilo napolnjeno do zadnjega kotička in je moralo več ljudi oditi, ker niso našli prostora. Kar se pa tiče sporeda, so bile vse točke na višku. Posebno je ugajal grokzak »Madona v gozdu« ter slavnostni govor profesorice Stupe iz Maribora. Pevci in igralci, kakor tudi slavnostna govornica, so želi splošno odobravanje in priznanje.

Otvoritev Slomškovega doma pri Sv. Marku pri Ptuj se je vršila v soboto 8. t. m. ob velikem številu domačega in okoliškega ljudstva. Domači župnik g. Grobler je imel pri tem prav lep in pomemben govor. Dvorana v novi zgradbi je zelo prostorna in bo služila za prireditve, zborovanja in slično. Pri otvoritvi so bili navzoči razni gospodje iz Ptuja, med katerimi smo opazili tudi g. prošta Greifa, vpo-klojenega profesorja g. Kolarika in gvardijana minoritskega samostana g. patra Mirka.

Zaprisega vseh vojaških obveznikov bo v nedeljo, 16. t. m. ob 10 v vojašnici kralja Petra. Obvezniki se opozarjajo, naj bodo točno ob določenem času na mestu in sicer že ob 9.30, ker se bo še pred prigošo izvršilo izklicavanje. Vsak obveznik, ki se ne bi odzval, bo najstrožje je kaznovan ter bo moral na lastne stroške v Maribor k prisegi.

O ljubljanski enajstorici

Centerfor državne reprezentance, Moša Marjanovič o igri naše enajstorice. Po tekmi sem obiskal Mošo Marjanoviča, slavnega internacionalca in dušo državnega teama v hotelu Štrukelj. Našel sem ga, ko je po kopeli ležal sam v sobi in počival. »Čital sem v Vašem podlistku v »Politiki«, da Vam Vaša popularnost presega in prav tako neprestani intervjuji?«

»Ni tako hudo. To me nervira samo neposredno po tekmi, ko sem še utrujen in razburjen.«

»Kaj mislite o igri ljubljanske reprezentance? Ali je rezultat realen?«

»Vaše moštvo je igralo zelo dobro. Tegra nisem pričakoval, da bomo naleteli na tako uigrano in poštvalno enajstorico. Rezultat je realen, da se nismo trudili in stavlili v nevarnost, to veste. Starec bi drugi gol lahko branil.«

»In tretjega tudi, menim!«

»Nemogoče na tak način, kot je on to poizkušal. Telo ne more tako hitro zakriti žogi pot v gol, z rokami pa je tako žogo neposredno loviti nemogoče. Strele, ki so od golmana oddaljeni ca 1 m, mora golman v vsakem slučaju odbiti z nogol.«

»Kateri igralci ljubljanske enajstorice so Vam ugajali in kaj sodite o igri Vašega moštva?«

»Ugajali mi je predvsem Slamič, izboren je tudi branilski par. O nas samih po nalogu zveznega kapetana ne smem dajati izjav. Pripominjam le, da smo dobili naredbo, naj med igro pazimo in se ne izpostavljamo. Vendar, ko smo videli, da tako lahko ne bo šlo, smo se potrudili in zabili tri gole.«

»Kaj mislite o igrišču?«

»Izborno! Vendar sem med tekmo imel vtis, da je nekoliko prekratko. Če je to res, ne vem. Da, v igri Vašega moštva bi pripomnil, da ima napad to napako, da se v svoji ofenzivi proti голу pusti zanesti od zaleta, tako, da v onem poletu zmanjka smiselnih potez in zanje ni časa. Napad naj igra hitro, a ko pride do gola, naj ne izgublja žog v svojem zaletu, temveč naj prične igrati smiselno, z določenim ciljem! Pomanjkanje pregleda pred golom nasprotnika je huda napaka.«

»Kako dolgo ostanete tu in kako se počutite?«

»Pocutim se dobro. Tu ostanemo do srede, nato potujemo v Pariz.«

Zahvalil sem se in se poslovil od prijaznega sportnika, cigar topli in simpatični glas mi je še dolgo zvenel v ušesih.

Občni zbor Jugoslov. lahkoatletске zveze

Zagreb, 8. decembra 1934.

Tukaj se je vršil danes redni letni občni zbor J.L.Z. Od veljanjenih 19 klubov je poslalo svoje delegate 17 klubov. Zastopan je bil pa tudi še neveljanjeni mladi slovenski klub SK Korotan. Predsednik Zveze g. Veljko Ugrinčič je točno ob 4 popoldne otvoril občni zbor. Pozval je vse navzoče, da a trikratnim vsklikom »Slava-pokaste velikoga kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Ravnotako so nato delegati vzkliknili z gromkim »Živio!« novemu kralju Petru II. Ob priliki štafeta tega je v Oplenu so položili vsi klubi tudi prisego novemu vladarju. Nato so bile oddane pozdravne brožurke kraljevskemu domu, predsedniku sportnih zvez g. Hadžiću in min. za vzgojo naroda g. dr. Angeljčinoviću. Predsednik se je nato še zahvalil vsemu upravnomu odboru in vsem klubom za pomoč in sodelovanje o priliki V. Balkanskih iger ter jim v znak priznanja razdelil diplome, ki jih je J.L.Z. v ta namen izdelal.

Nato je povzel besedo zastopnik ministra za telesno vzgojo naroda gen. Knežević ter se zahvalil za njeno uspešno delo za jugoslovanski sport.

Verifikacijski odbor je odobril 16 poverljivce.

Nato je bil izglasovan snempen kazni g. Dobrinu in g. Danilu Saničinu ter dritan se seznama klubov ISSK Maribor, ker ni priredil nobenega lastnega tekmovanja. Tajnikovo poročilo je pokazalo veliko delo, ki ga je J.L.Z. letos opravila. Predvsem je takaj omeniti priprave za Balkanske igre v Zagrebu, šampionat Evrope v Turinu in zveza z mednarodnimi federacijami. Pa tudi delo v notranji organizaciji je bilo toliko kot doslej še nobeno leto.

Tehnično poročilo je pokazalo velik napredek jugoslovanske lahke atletike. Val klubi so priredili 79 tekmovalj. Cross-country prvenstvo se je osvojila SK Ilirija pred Maratonom (Maribor). Prvenstvo moštvev pa ASK Primorje pred SK Ilirijo, torej predvsem slovenski klubi. Na Balkanskih igrah je nastopilo 30 atletov, ki so vsi častno zastopali državne barve. Vsega je bilo letos postavljenih 11 novih državnih rekordov in so bili tudi zboljšani rezultati v boji na 25 km in v maratonskem teku. Postavljeni so bili še štirje rekordi v inozemstvu, toda, ker še niso prispela potrdila dotičnih zvez, še niso mogli biti potrjeni. Vojila se je tudi leta petdeseterice, ki pa zaradi neostankov ne more veljati za ofitelno. Po tej listi je najboljši klub v državi Haak (Zagreb), drugi pa ASK Primorje, Ljubljana. Sledijo Concordia, Zagreb in Ilirija, Ljubljana.

Blagajnikovo poročilo je izkazalo podprti milijon prometa. Balkanske igre so sicer skloplene, kar pa se bo skušalo pokriti iz drugih sredstev. Sklenjeno je bilo, da se bo odelj vodilo dvojno knjigovodstvo radi preglednosti. V ta namen je bil izvoljen poseben odbor trojedne večšakov. Nato je bil dan celokupni upravi absolutorij a pohvalo. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči novi upravni odbor: predsednik: Veljko Ugrinčič, podpredsednik: gen. Knežević in Grund, tajnika: Frančič in Schwara, blagajnik: Kohn, tehnični referent: Dobrin. Odborniki: za Zagreb: Munz, Novak, Ing. Lončar, Jakopić, Sivora, Marjan ml., Marjan st., Žumajski, arh. Korbar; za Ljubljano: Sanein Savo, Megušar, Lutu; za Maribor: Bergant, dr. Jettmar; za Belgrad: Vlasenko, Rudavonovič, Jovanović, Petrovič; za Pančevo: Fischer Leo; za Subotico: Vajković. Revizorji: Fischer, Lokar. Po sprejetju proračuna, ki je navezan predvsem na podporo ministrstva, so bili sprejeti predlogi: Vse akte na višje inštanco morajo podliti klubi oreko Zvezo. Pri tekmovalnih za prehodne pokale mora priveditelj izdati vsakekratnim plačanim posebne diplome. Prvenstvo mest v cross-countryju se bo odelj ocenjevalo po dosednjih zmagah in ne več po tečajih. Tekmovali mora vsak klub v vseh treh kategorijah, t. j. seniorji, in juniorji B in G. Juniorji B tekmujejo v skupinah po trije, kar šteje za eno.

Za državno prvenstvo v cross-countryju se po-novna moštvo od 4 na 6 mož in 2 rezervi. Poedinec sme star. tati samo 8 od 1 kluba. Vrli se na prostem na prgi 10 km. Za državno prvenstvo moštve se določijo novi minimumi po novi finiki tabeli (475 točk). Dravno prvenstvo poedincev za 1935 se vrši: 1. del: maratonski tek in balkanska štafeta v Ljubljani, meti, skoki in štafeta 4 krat po 400 m v Pančevu. Hoja 25 km je dastoboj v Zagrebu. II. del: v Ljubljani na izriku ASK Primorja tri tečne pred Balkanijado. 8., 9. in 10. junij se rezervira ASK Primorja za proslavo 15 letnice.

Cross-country prvenstvo se vrši 7. aprila v Celju. Končno je bilo sklenjeno, da se verifikacijska taksa zniža od 10 na 3 Din, naka je predsednik g. Veljko Ugrinčič zahteval uspehi občni zbor, ki je trajal daleč čas volno.

Službene objave odbora GZSP

PROGRAM ZIMSKOSPORTNIH PRIREDITEV GZSP ZA SEZONO 1934/35

16. decembra v Katech medkubla škakalna, priredil SK Rakec-Pianica. — 30. decembra v Lescan medkubla kombinirana, priredil SK Lescan. — 1. januarja 1935 na Bledu mednarodna škakalna, priredil SK Triglav. — 1. januarja na Jezerskem medkubla v teku na 18 km, priredil SK Jezersko. — 6. januarja klubski dan, obvezen za vse klube GZSP. 7. ali 8. januarja na Bledu mednarodna škakalna za Philipov ponoi, priredil SK Triglav. — 12. in 13. januarja v Lescan prvi del tekmovalja za prvenstvo GZSP: tek na 18 km in skoki. — 20. januarja klubski mladinski dan GZSP. — 20. januarja pri Sv. Križu nad Jesenicami samsko prvenstvo GZSP, v izvedbi ASK Gorenjca. — 20. januarja na Rožni medkubla v smuku, priredil TSK Skala, Jesenice. — 22. do 27. januarja državno in veslovanjsko prvenstvo JZSZ na Bledu, — 2. februarja v Skofji Loki medkubla v teku na 18 km, priredil SK Sora. — 2. februarja v Lescan medkubla škakalna, priredil SK Lescan. — 2. februarja v Katech medkubla v smuku in slalomu, priredil SK Rakec-Pianica. — 3. februarja na Jesenicah (v primeru neugodnih snežnih razmer) mladinski dan GZSP. — 3. februarja na Pustem rovtu v bližini sedla Koča medkubla v smuku, priredil SK Bratstvo. — 3. februarja pri Sv. Križu nad Jesenicami medkubla samska, priredil TSK Skala, Jesenice. — 10. februarja na Crnem vrhu nad Jesenicami slalom, priredil ASK Gorenjca. — 10. februarja v Skofji Loki medkubla v smuku, priredil SK Sora. — 17. februarja v Moštrani medkubla štafeta na šest krat 4 km in medkubla škakalna, priredil SK Dvojje-Mojstrana. — 17. februarja na Rožni medkubla slalom, priredil TSK Skala, Jesenice. — 24. februarja pri Sv. Križu nad Jesenicami drugi del in zaključek tekmovalja za prvenstvo GZSP, v izvedbi TK Skala, Jesenice. — 3. marca na Pustem rovtu medkubla slalom, priredil SK Bratstvo. — 3. marca v Katech medkubla v teku na 18 km, priredil SK Rakec. — 10. marca na Mušakli medkubla slalom, priredil SK Dvojje-Mojstrana. — 10. marca na Pustem rovtu medkubla lov na lisice, priredil SK Bratstvo. — 25. in 26. januarja na Bledu mednarodni hokej turnir, priredil SK Triglav. — 2. in 3. februarja na Korah smuk in slalom za prvenstvo JZSZ. — Od 17. do 19. marca na Pokljuki tek in skoki za prvenstvo JZSZ. — 3. februarja na Sljemeu tek in skoki za prvenstvo JZSZ. — 10. februarja na Oštrcu slalom za prvenstvo JZSZ.

Od 28. decembra 1934 do 8. januarja 1935 bo tečaj GZSP v smuku, teku, skokih, smuku in slalomu; kraj in čas bo pravčasno objavljen. — Od 15. decembra da, če in skoli vso zimo priredil SK Rakec-Pianica pod vodstvom smučarske učitelja Juvana in Jerzava več tečajev za se izvezbane smučarje, za začetnike in mladino. — SK Dvojje-Mojstrana priredil od 23. do 31. decembra trening tečaj za člana na Mušakli. — Od 25. decembra do 4. januarja priredil SK Mojstrana tečaj, na sicer za začetnike in za se izvezbane smučarje. — TK Skala, Jesenice, priredil v primeru, ako se bo priglasilo zadostno število smučarjev vednovalni tečaj pod vodstvom znanega smučarske učitelja Cirila Pračka tečaj v slalomu in smuku na Rožni.

Novodograjeni smučarski dom SK Bratstva na Pustem rovtu bo otvorjen 23. decembra ob 11. Dom bo stalno oskrbovan in razpolaga z 30 posteljami. Dalje bo stalno oskrbovan smučarski dom TK Skala na Rožni, kateri razpolaga z nad 60 ležišči, in koča SK Triglava na Grakli planini, kakor bo tudi stalno oskrbovan dom ASK Gorenjca na Rožni, kateri razpolaga z 30 ležišči. Koča SK Dvojje-Mojstrane na Mušakli bo oskrbovana samo ob sobotah, nelejlah in dnevih pred prazniki. V kranjskokoroški okolici bodo oskrbovane Erjavčeva koča na Vršini in koča na Gozdu.

Ker je SK Jezersko izpolnil vse pogoje za sprejem v redno članstvo, se imenovani predlaga JZSZ v sprejem v članstvo. — SK Sora v Skofji Loki se obveša, da bo predlagana v redno članstvo JZSZ, ko zadosti vsem finančnim obveznostim.

Iz seznama zveznih sodnikov se šrtajo: Podlince Ivo, Ravčar Gustav, Prilov Janko, Jan Jakob, Kraljner Rupert, Jan Ivan, Jagolice Stanko, vsi glasno Poslovnik GZSP za sodnike, § 13. — Vzame se na znanje ostavka Slavka Smoleja in se imenovanega glasno ostavka STO 81a iz seznama zveznih sodnikov. — Na znanje se vamejo sledeči odbori: SK Triglav Bled; predsednik Matko Ular, tajnik Ing. Janes Kenda; SK Jezersko: predsednik Ofner Franjo, tajnik Grabnar Vencoslav; SK Lescan: predsednik Šušteršič Slavko, tajnik Torkar Janko; SK Bratstvo: predsednik Božič Lode, tajnik I. Pinkovič Jože; TK Skala, Jesenice: predsednik Mita Čop, tajnik Drago Korovin. — Iz seznama članov GZSP se šrtajo Sokolske društvo Jesenice ter se o tem obvesti JZSZ. — TK Skala, Jesenice, se obveša, da bodo vsi v verifikaciji predlagani člani verifikirani, kakor hitro predloži imenovani klub tozadevna zdravniška potrdila.

★

Občni zbor SK Ilirije. Redni občni zbor se vrši drevi ob 20 v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Dnevni red obsega poročila upravnega odbora ter sekijskih načelstev za poslovno leto 1933/34, volitve ter sklepanje o predlogih upravnega odbora. Za redno članstvo nedeležba na občnem zboru obvezna.

Na Ledini strogo obvezen trening zvečer v telovadnici igralce. K treningu se še posebej pozivajo gg. Sinkule, Uhan, Stojković in Vidie.

★

Predavanje Zdravstveno-vzgojnega odseka LNP, v četrtak, 13. t. m. ob 20 bo Zdravstveno-vzgojni odsek nadaljeval s ciklusom svojih predavanj. Na programu je zdravniško predavanje mestnega zdravnika g. dr. Ahelna o s.r.c. in po možnosti s skiptičnimi slikami in tolmačenje nogometnih pravil. Z ozirom na koristnost in važnost tega predavanja se prikažne od aktivnih sportnikov vseh panog polodnevna nedeležba. K predavanju, ki se bo vršilo v dvorani Okrožnega urada v Ljubljani ima vsakdo prost vstop brez opla, če je član kakoga sportnega kluba ali ne.

★

Telovadne tekme na prihodnji olimpijadi. Načelnik nemških telovadcev g. Martin Schneider je bil pooblaščen, da sestavi orodne vaje za telovadne tekme na olimpijskih igrah v Berlinu leta 1936. Kakor poročajo iz Nemčije, je omenjeni načelnik vaje že sestavil in so jih njegovi telovadci o priliki nastopov v posarskem ozemlju že preizkušali. Vaje so lažje in krajše od letošnjih za svetovno prvenstvo v Budimpešti. Vaje bodo precej vsi narodi tekoni prihodnjih dni.

Francos

Potrebščine za čevljarje

kakor razne podloge in flanele, rtičles, vse vrste planinarjev in čevljar-
skih žebeljev, klad, čevljarstvo smolo
in vosek, polituro za podplate, prejo
od navadne do najfinejše, čevljarstvo
orodja itd.

najugodnejše samo
pri trvdki

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika (za vodo)

Na veliko

Na malo

PROTI ONEMOGLOSTI IN UTRUJENOSTI
CELEGA TELESIA STAREJŠIH OSEB

Onemoglim in starejšim osebam toplo pri-
ročamo, da si masirate telo s preparatom
»Alga« zvečer, predno greste spat, in zjutraj
predno vstanete. Telo vam bo zvečer po
masaži lahko, imeli boste globoko spanje, v
katerem se boste odpočili in okrepili. Zjutraj
po masaži ostanite še nekaj časa v postelji.
Ko boste vstali, bodo Vaši udje gibki, hoja
lahka kakor v prerojenem telesu, počutili se
boste sveže, zdrave in močne.

»Alga« se dobi povsod. Steklenica 14.— Din.
(Reg. S. B. 18117-32)

JEDILNO ORODJE



novi vzorci
težko posrebrani —
100 gramov
srebrne plasti.

Jedilno orodje
iz Nickelkroma
»Nicro«,

ki ne rjavi,

ter jedilno orodje iz čiste »ALPAKE«
v Ljubljani pri trvdkah:

Avg. Agnola *)
Frane Golob
Julij Klein
Frane Kollmann
Ant. Krisper
Alojz Pauschin

Ivan Samec *)
F. M. Schmitt
Schneider
& Verovšek *)
Fr. Stupica
H. Stutner *)

Z *) znamenovane trvdke razpečavajo tudi
jedilno orodje v težko posrebrani kv. liteti.
Ostali juvelirji in urarji v Ljubljani pa nimajo
jedilnega orodja znamke »Berndorf«.

Mali oglasi



**Velikega
pomena**
za pravilno nego nog
je —
SETA vložek

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje
Slovenska banka. Ljub-
ljana. Krekov trg 10

Davčne zadeve

pritožbe, prošnje, infor-
macije daje: Davčna po-
slovalnica, Ljubljana, Mi-
klošičeva 7-11.

Stanovanja

Večje stanovanje
primerno za obrtnika, v
sredini mesta, oddam 9
1. februarjem. Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 13846.

Vnajem

Parterno skladišče
svetlo in suho, 80—100
m², na prometnem kraju,
tudi dvorišče, se išče za
takoj ali 1. februar. Po
možnosti s priključenimi
pisarniškimi prostori z
eno ali dvema sobama. —
»Ukoda«, d. d., Ljubljana,
Tyrševa ul. 31. Telefon
št. 32-49.

Razno

Sprejem otroka
v zanesljivo oskrbo na
deželi. Plačilo po dogo-
voru. — Ponudbe upravi
»Slovenca« št. 13993. (r)

Pohištvo

Spalnice
orehove korenine, hrasto-
ve in šperane, od 2000 D.
dalje. prodaja mizarstvo
Josip Goljar, Gosposvet-
ska 13.

Glasba

Klavirji!
Planini!

Kupujte na obroke
od Din 400—

prve svetovne fabrikate:
Bösendorfer, Steinway,
Förster, Petrol, Höpfl,
Stingl original, ki so
nesporno najboljši!

(Lahka precizna mehani-
ka.) Prodaja jih izključno

le sodni izvedenec in bivši

učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Aleksandrova cesta 7.

Velikanska zaloga vseh glas-
benih instrumentov in strun

Kupimo

Krožno nihhalno žago

dobro ohranjeno, kupimo.

Ponudbe upravi »Sloven-
ca« pod »Zaga« št. 13963.

(s)

Srebrne krone

stare zlate in srebrne ku-
puje **RAFINERIJA DRA-
GIH KOVIN** - Ljubljana,
Ilirska ulica 36, vhod z
Vidovdanske ceste pri
gostilni Možina.

Rabljen štedilnik

srednje velik — kupim.
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Zelesen« 13997. (k)

FILATELIJA

Ilustrirani cenik

znamk za leto 1935 je
dotiskan. Vsebuje cene za
vsako poedino znamko za
Jugoslavijo, Srbijo, Bosno
in Crno goro in še okrog
500 raznih držav v pake-
tih. Slovensko izdanje na-
ših znamk je zelo obšir-
no obdelano. Cena 10 Din.
Izdor Steiner, Zagreb —
Masarykova 15, poštni
čekovni račun 35.216. (l)

Prodamo

Za Božič

se vam nudi zaradi iz-
praznitve zaloge zelo ugo-
den nakup raznih alumi-
nističnih igračk, orodja za
otroke itd. — pri trvdki
Stanko Florjančič, Zele-
znica, Resljeva cesta št. 8
(vhod skozi dvorišče). V
račun se vzamejo tudi
hranilne knjižice Kmetke
ter ljudske posojilnice v
Ljubljani. Trgovci znaten
popust. — Ne zamudite
ugodne prilike!

Telefon 3934

PREMOG — DR VA

KARBOPAKETE

SLOVSA

Kolezijska ulica 19

Cviček

originalni dobite v

Centralni vinarni

v Ljubljani

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v
vseh vrstah — za strojno
pletanje in ročna dela po
znižanih cenah pri trvdki
Karl Prelog, Ljubljana —
Židovska ul. in Stari trg.

Površnike,

umnjene suknjiče, obleke
itd. kupite najceneje pri
A. Presker, Sv. Petra ce-
sta 14. (l)

Mi smo cenejši!

Naše preproge vseh vrst
tekači, tkanine za pohištvo
store, itd. Vas bodo pr-
čale, da imamo boljše kva-
liteto za nižjo ceno.

„ČILIM“

Pasaža nebotičnika

Radi velike zaloge

damskih plaščev

Vam nudimo vseh vrst
plašče po zelo znižanih
cenah. Oglejte si cene.
I. Tomšič, Sv. Petra ce-
sta 38. (l)

Suhe deske

za mizarje, orehove, hra-
stove, bukovne, črešnjeve,
javorjeve, jesenove in
brestove — nudimo po
zmerni ceni.

Bukove frize

ob 5 do 8 c/m široke, od
30 do 50 c/m dolge, 50
m².

Hrastove letve

27 x 27 m/m, 27 x 40 m/m,
27 x 50 m/m, dolge 1 do
2 metra.

Odpadke od žage

bukove in hrastove, suhe,
povezane v snope, po 10
par kg — nudi

»Zora«, Črnomelj.

Zajamč. sveža jajca

zaboj 720 komadov 430
Din — razpošilja franko
vsaka železniška postaja
G. Drechsler, Tuzla. (l)

PERNICE

izgotovljene — velikost
180 x 115, iz puhastega
perja 220, 300 in 340 Din.
la pub pa 450, 550 Din.
Garantiramo, solidna po-
strežba — pri:

RUDOLF SEVER

Marija trg 2, Ljubljana

Čebelnj med

trčen, najfinejši, netto
100 kg 1000 Din, posoda
50 Din — pošljem po
povzetju postaja Borovo.
Franjo Koler, čebelar,
Borovo, Srem. (l)

Zakai
si je bogat človek
izbral to dekle
za ženoStrojepliska pripoveduje
svoj roman

Gospa B... se je nedavno poročila s sinom
nekega zelo bogatega industrijca. V razgo-
voru je dejala: »Vprašujete me, zakaj si je
moj mož baš mene izbral. Bilo je takole.
Nameščena sem bila kot strojepliska v uradu
njegovga očeta. Nisem si mogla privoščiti
razkošnih oblek, kakor vse druge mladenke,
s katerimi se je on družil, vedno pa sem
posvečala veliko pažnjo svoji polti. Moj mož
mi je sam priznal, da je v prvi vrsti zbudila
njegovo pozornost moja čudovito lepa polt.
Uporabljam vedno hranilo za kožo Tokalon,
belo po dnevi, rožnato pa za noč. Res je
čudovito, kakšno izpremembo napravijo ti
preparati pri vsaki osebi že v nekaj dneh.
Nikdar nečem uporabljati kake druge kreme.«

Krema Tokalon, hranilo za kožo, bele
barve (ne maetna) vsebuje čisto oljčno olie
in svežo smetano. Te sestavine prodro glo-
boko v znojnice in odstranjujejo vso nesna-
go, do katere nikdar ne more niti malo. niti
voda. Zajemalci, razširjene znojnice in vsi
nedostaki polti naglo izginejo. Koža postane
sveža, svetla in gladka.

Da se rešite gub, uporabljajte kremo
Tokalon, hranilo za kožo z Biocelom (rožna-
te barve) — presenetljivim izumom dr. Stej-
skala, profesorja dunajskega vseučilišča.

KUBANY-JEV MATE ČAJ

hrani ter krepi živce in misli. Pospe-
šuje prebavo, dela apetit, regulira delo-
vanje srca in ledvic. Kdaj ga redno pije,
se mu ni bati ne giba ne revne. Dobi
se v vseh lekarnah v originalnih zavojih po 10 in 15—
ali pri zastopniku: Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljub-
ljana, Resljeva c. 8, ako pošljete v naprej Din 15—,
Sportniki, turisti, lovci, nogometaši: pijte ga redno!

Windfix

Nič več prepiha ne vetra

Zagreb - Gajeva 20, tel. 55-66

Ljubljana - Zrnec Franjo, Cankarjevo nabrežje 5

ZAHVALA. Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja
povodom izgube naše dobre, mame in stare mame

Antonije Berglez

se tem potom vsem prav lepo zahvaljujemo. Posebno zahvalo
pa izrekamo č. duhovščini, g. zdravniku dr. Jensterle, č. se-
stram, prost. gas. četi rudnika, društvu upokojujencev »Samo-
pomoč«, sosedom in vsem darovalcem vencev, dalje vsem in
vsakemu posebej, ki so jo v tako častnem številu spremili
na zadnji poti, ter vsem, ki so na kakršenkoli način sočustvovali.
Bog plačaj!

Trbovlje, dne 10. decembra 1934.

Zalujochi ostali.

Tekma okrog sveta

15

Zaklicala je vozaču nekaj besed, nato je vsto-
pila, Gordon, ki je bil medtem že odprl vrata, za
njo, in že je voz oddrldal.

»Zakaj si niste izbrali modri avto? Saj je
eden stal v vrsti,« je vprašal Gordon.

»Toda stal je v sredi vrste, in gotovo bi bilo
zбудilo pozornost, če bi ga bili poklicali. Morda
bi bili tudi drugi vozači ugovarjali in prišlo bi
bilo do prerekanja. Temu se je bilo treba za vsako
ceno ogniti, ker naše posebne avto-barve ne smemo
spraviti v nevarnost osumljenja. Vozaču sem na-
ročila, naj naju pelje do jaroaslavškega kolodvoza.
Na tej poti pridemo mimo mnogih avto-postajališč.
Glejte na svoji strani, jaz pa bom gledala na svoji.
Kakor hitro ugledate naš taksi na čelu reda, usta-
viva in prestopiva.«

Voz je krenil okrog ogla v dolgo, ravno,
toda prav tako malo obljudeno ulico. Na koncu te
ulice je deklica prežeče pogledala skozi okence v
zadnji steni.

»Mislim, da naju zasledujejo!« je vzklíknila.

»Tam prav zedaj vidim drug avto. Kmalu bova
videla, ali brzi za nama.«

Gordon je vzel iz svojega telovnika zlatnik za
deset šillingov ter ga je izročil svoji spremljevalki.

»Dajte to vozaču in mu recite, naj vozi hitreje.«

Branila se je.

»Bog ne daj — angleški denar! Moža bodo iz-
praševali, ako se nama posebej zapustiti voz, pre-
den naju dohitijo, in angleški denar bi naju izdal,
da eva midva tisti osebi, ki ju iščejo. Vse dotlej
pa bodo vendarle v dvomu.«

Iz svoje ročne torbice, katero je bila vzela

poteg večje torbe s seboj, je vzela nekaj srebrnih
rubljev ter jih skozi komunikacijsko okence dala
vozaču z najnim opominom, kar je imelo za po-
sledico, da je le-ta pospešil hitrost.

Zdaj je krenil avto na trg, ki obdaja Zveli-
čarjevo cerkev, brzel mimo nje v smeri Kitaj-go-
roda, kitajskega predmestja, v katerem seveda
razen imena ni ničesar kitajskega.

Zopet je deklica pogledala skozi okence v

ozadju.

»Zasledujejo naju z največjo hitrostjo,« je
vzklíknila.

Nekaj minut pozneje je došel avto na Rdeči
trg. Ime nima nobenega političnega priokusa, ker
ga nosi trg že precej časa. Besede »rdeč« ima v
rusščini tudi pomen »lepe«.

Motal se je, iskaje zavetja, skozi množico avto-
mobilov in kočij pred Višjimi trgovskimi vrstami,
ki s svojimi 1200 trgovinami spadajo med največje
in najlepše glavne postojanke Evrope. Skozi okno
sta ugledala begunca Leninov mavzolej, ki je bil,
kakor vselej, obkrožen od goste množice ljudstva.

Pet velikih šk na slemenu svojevrstne lesene

etaybe, ki se dviga nad Leninovim grobom, разо-

deva pomen tega kraja.

»Tu je moder avto!« je nenadoma vzklíknil
Gordon in je že dvignil roko za tajno znamenje
tik ob oknu, ne da bi bil počakal navodila svoje
spremljevalke. Modri avto je vozil v isti smeri
kakor oni sami po velikem trgu.

Znamenje je bilo opaženo in spoznано, zakaj

vozač se je odzval s protiznamenjem.

Množica ljudstva, ki ju je tukaj precej zakrivala

pred zasledujočim avtomobilom, je nudila sijajno

priloznost za neopažen prestop; deklica je dala vo-

začu še nekaj rubljev in mu ukazala, naj hitro

vozi dalje, nato sta se izmuznila iz avtomobila ter

pristopila k drugemu avtu, prerivaje se skozi
množico.

Ko bi Gordon ne bil tako zatopljen z vsako
svojo mislijo v problem bega, bi bil med tistimi, ki
so tu stali v dolgi vrsti in čakali, da jih pustijo v
notranjost mavzoleja, nedvomno opazil osebnost, ki
jo je poznal in malone pohodil, ko si je s svojo to-
varišico krčil pot skozi gnečo.

Oseba — prav za prav je bila samo oseba —
ki je tu stala ob strani visoko raščenega gospoda
in čakala, ga je pa zato tem bolj opazila. Ko ji
je pogled obvisel na dami v njegovem spremstvu,
je z izrazom presenečenja, v katerega se je po-
mešalo tudi nekoliko nejevolje, privihala svoje lepe
obrvi.

To nepričakovano srečanje jo je hudo zadelo,
zakaj nenadoma je postala molčeča, čeprav je bila
še pravkar zelo živahno govorila z gospodom zra-
ven sebe. Ona, lepa angleška detektivka Ethel
Hurst.

Da bi njeno molčanje ne zbudilo preveliko
pozornost, se je začela ozirati po množici, ki se je
gnetla okrog nje. Le-ta je zares nudila takšno po-
dobo, da je njeno pozornost nehote privlačevala.

Mavzolej leži sredi ograjenega nasada. Ob vr-
atih, ki jih stražijo rdeči vojaki, je čakala množica.
Tvorila je kačo, ki je segala daleč preko nasada
in se zunaj na trgu razpuščala v zmedo veevprek
se potiskajočih ljudi.

Množica je obstajala v večjem številu iz rado-
vednežev kot iz oboževalcev. Tu so bili kmetje iz
notranjosti dežele, nekateri z otroki v naročju, ki
so hoteli videti velikega moža Rusije v njegovi ste-
kleni vrsti, da bi ta pogled iz zgodnje mladosti
ohranili za vse bodoče življenje, Tartari, Georgi-
jci, Laponci, turkestanški nomadi v svojih dolgih
kaftanih in nenavadnih krznenih kučmah, društva

in šolaki razredi s svojimi učitelji iz bližnje in
daljnje okolice.

Da, bilo je več radovednosti kot oboževanja, a
tudi tega je bilo nedvomno, in to je bilo v svoj-
stvenem nasprotju s pogledi neizbrisnega sovražstva
v obeh drugih, ki so hodili čez trg in plaho pogle-
dovali proti mavzoleju.

Tu notri torej leži mrtvec v svoji stekleni krsti,
mumificiran in na neki način kemično pripravljen
tako, da bi človek dejal, da spi. Majhen mož,
oblečen v kaki-bluzo, skoraj plešast, onih malo las
rusih, glava mu počiva na majhnem zglavju, roke
so mu prekrizane preko telesa...

VI.

V KATAKOMBAH.

Gordon in njegova tovarišica sta vstopila v
modri avto. Ali sta a tem ušla preganjavcu, se
bo pozneje izkazalo.

Voz se je prebil skozi množico, krenil najprej
proti Kremlju, a od tam je zavozil proti zapadnemu
delu mesta. Nikakor ni kazalo voziti skozi Kremel,
kjer je nešteto uradov in oblasti, ker tam kar
mrgoli straž in kontrolnih uradnikov.

»Kam se zdaj peljeva?« je vprašal Gordon

svojo tovarišico.

»To morava prepustiti vozaču,« je bil njen od-
govor. »On ve, da naju zasledujejo in da naju mora

spraviti na varno, vseeno kako in kam.«

50% si prihranite
če se poslužujete nakupa v
Trpinovem bazarju

Maribor, Vetrinjska ulica 15

Urednik: Viktor Cenčič.